

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering

Del 1. Utbildningsvetenskaplig kärna

Lärosäte: Malmö universitet

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnena: **matematik, samhällskunskap, svenska, idrott och hälsa samt bild**

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnena: **matematik, samhällskunskap, svenska, idrott och hälsa.**

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som utvärderas. Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och utvecklingsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel. Observera att självvärderingen ska utgå från utbildningens aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Utgå från *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå* och basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- förutsättningar
- utformning, genomförande och resultat
- studentperspektiv
- arbetsliv och samverkan

Självvärderingen består av en del 1 som är gemensam för lärosätets ämneslärarutbildningar och den delen ska inledas med en beskrivning av hur ämneslärarutbildningarna organiseras på en övergripande nivå, se nedan. Redogör därefter för ämneslärarutbildningens utbildningsvetenskapliga kärna (UVK) utifrån bedömningsområdena.

Självvärderingen har även en eller flera del 2. Redogör i del 2 för utbildningens ämnes- och ämnesdidaktiska studier utifrån bedömningsområdena. Lärosätet ska inkomma med en del 2 för varje undervisningsämne¹ som omfattas av utvärderingen vid det aktuella lärosätet.

Både i självvärderingens del 1 och 2 ska det framgå vad som är gemensamt för inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 och inriktning mot arbete i gymnasieskolan samt vilka skillnader som finns. Observera att det i UKÄ:s beslut om urvalet av examensmål finns rekommendationer avseende i vilken del målen bör beskrivas. Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU) kan beskrivas både i del 1 och del 2. Redogör för VFU där det är relevant för lärosätets ämneslärarutbildning.

¹ Matematik, svenska, samhällskunskap, idrott och hälsa, bild, dans och musik.

Självvärderingens olika delar ska tillsammans ge bedömargruppen en helhetsbild av ämneslärarutbildningen vid lärosätet, utan länkar till ytterligare information. Som bilaga till självvärderingens delar ifylls även en lärartabell. Om lärosätet anser att kursplaner eller utbildningsplaner krävs för att styrka något kan dessa laddas upp i UKÄ Direkt. UKÄ ber lärosätena att vara uppmärksamma på att:

- Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallarna får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan lärosätet lägga till. Ändra inte mallarnas utformning såsom marginaler.
- Del 1 ska inte överstiga 20 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter, exklusive lärartabellen. Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som utgör totalt 8 sidor.
- Del 2 ska inte överstiga 15 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter om en inriktning (årskurs 7-9 eller gymnasieskola) omfattas, eller 20 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter om två inriktningar omfattas (årskurs 7-9 och gymnasieskola). Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som utgör totalt 8 sidor.
- Observera att självvärderingen INTE gäller kompletterande pedagogisk utbildning, KPU.

Beskrivning

Redogör för utbildningens organisation och upplägg på en övergripande nivå och motivera i relation till examensordningen. Beskriv relationen mellan den utbildningsvetenskapliga kärnan, den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Ange när lärosätet erhöll examenstillstånd för respektive undervisningsämne och inriktning.

Malmö universitet (då högskola) erhöll examenstillstånd 2011 för idrott, matematik, svenska och samhällskunskap m fl ämnen inom ämneslärarutbildningens inriktningar mot arbete i årskurserna 7-9 och gymnasieskolan samt 2012 för bild m fl ämnen. I inriktningen mot gymnasieskolan är ämnet bild vilande.

I överensstämmelse med examensordningen omfattar utbildningen i inriktningen 7-9 240 alt. 270 hp varav kurser på avancerad nivå i förstaämnet, VFU och UVK om sammanlagt 60 hp. Inriktningen gymnasieskolan omfattar 300 hp varav kurser på avancerad nivå i förstaämnet, VFU och UVK om sammanlagt 90 hp. Båda inriktningarna omfattar 30 hp VFU och 60 hp UVK. I förstaämnet ingår två självständiga arbeten, delar av UVK och VFU. Upplägget är tydligt inriktat mot läraryrket och studenten ges därmed goda förutsättningar för fördjupade studier med hög relevans för professionen. I utbildningsplanen ingår två lokala mål utöver de nationella examensmålen. Den student som utbildar sig till lärare vid Mau ska *visa kunskap om och förmåga att beakta innebörden av interkulturalitet, medborgerlig bildning samt lärande för hållbar utveckling i pedagogisk yrkesverksamhet samt visa kunskap om och förmåga att beakta sambandet mellan det ämnesspecifika språket och barns och ungdomars kunskapsutveckling ur ett första- och andraspråksperspektiv.*

Programmet organiseras i ett mångårigt och nära samarbete med skolor i regionen vilket regleras i avtal. Partnerskapet utgår från principen om ömsesidig kunskapsbildning och gemensam nytta och syftar till att studenten ska ha goda förutsättningar att utveckla en professionell identitet som kännetecknas av ämnes- och ämnesdidaktisk kunskap, ett demokratiskt ledarskap och en förmåga att medverka till skolutveckling. Studenten har sin huvudsakliga placering på en skola (partnerskola) med VFU förlagd inom samtliga undervisningsämnen. VFU integreras med den campusförlagda utbildningen på ett sätt som ger förutsättningar för studentens kunskapsutveckling och professionsutövande i progression samt tydliggör relationen mellan vetenskaplig forskning och beprövad erfarenhet. Upplägget av programmet har ändrats från antagning 2018 så att antalet VFU-kurser är tre mot tidigare fem. De två sista kurserna har därmed ökat i omfattning från 4 till 8 veckor för att tillgodose av lärare, handledare och studenter definierat behov av längre sammanhållna VFU-perioder.

Vårt samarbete med Lunds universitet gör det möjligt att erbjuda fysik och moderna språk som andraämnen. Dessa studeras vid Lunds universitet. På motsvarande sätt kan studenter vid Lunds universitet studera ämnen hos oss. Studenterna har möjlighet att göra en del av sin utbildning utomlands. Det kan röra sig om en hel termins studier, en VFU-kurs eller ett självständigt arbete. Det som studeras utomlands tillgodoräknas inom ramen för examen, och därför ska kurserna godkännas i förväg av en ämnesansvarig lärare. Under 2017 och vt 2018 studerade 81 studenter utomlands.

För att uppnå fördjupad progression i UVK med koppling till ämne och ämnesdidaktik integreras 15 hp UVK i förstaämnets kurser. Genom att knyta samman ämneskunskaper och tillhörande forskningsområde med kunskaper som en blivande lärare behöver för att kunna stödja och stimulera elevers lärande utvecklar studenten både generell och specifik kompetens inom den integrerade UVK:n. Från antagning 2018 har lärandemålen avseende integrerad UVK samordnats för samtliga förstaämnen (tidigare fanns olika lärandemål för UVK i olika förstaämnen).

Lärandemål på grundnivå (9 hp)	Lärandemål på avancerad nivå (6 hp)
<i>Allmändidaktik</i> (3 hp) - förklara och diskutera grundläggande begrepp och modeller inom allmän- och ämnesdidaktik	<i>Läroplansteori</i> (3 hp) - analysera skolans styrdokument utifrån deras framväxt, konstruktion och användning med stöd av läroplansteori

<p>Vuxnas lärande (1hp) - beskriva och diskutera likheter och olikheter mellan ungdomars och vuxnas lärande samt deras konsekvenser för undervisning</p> <p>Lärandeteorier (3 hp) - redogöra för centrala lärandeteorier i relation till lärande och undervisning</p> <p>Vetenskapsteori (2 hp) - kritiskt diskutera relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för lärarprofessionen</p>	<p>Didaktisk fördjupning (3 hp) - problematisera relationer mellan kunskapssyn och lärande i förhållande till olika didaktiska perspektiv och val.</p>
---	---

Övrigt innehåll inom UVK samlas utifrån teman i särskilda UVK-kurser om 9 hp vardera:

Från antagning 2016 resp. 2017	Tidigare antagningar
T2: Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering (från 2017)	Sociala relationer, konflikthantering och pedagogiskt ledarskap
T4: Skolväsendets organisation och värdegrund (från 2017)	Skola, värdegrund och samhälle
T6: Lärande, bedömning och utvärdering (från 2016)	(kunskapsfältet lärande, bedömning och utvärdering utgör 9 hp integrerad UVK i ämnes- och ämnesdidaktiska studier)
T7: Specialpedagogiska perspektiv på utveckling och lärande (från 2016)	Utveckling, lärande och specialpedagogik
T9: Vetenskap och beprövad erfarenhet (från 2016) (avancerad nivå)	Forskning, utveckling och utvärdering (avancerad nivå)

Kursordningen innebär att den första kursen tar sin utgångspunkt i studentens roll som pedagogisk ledare sett i ljuset av skolans demokratiska uppdrag. I den andra kursen är skolans roll i samhället i fokus. Den tredje kursen belyser bedömning och skolkvalitet utifrån olika perspektiv på elevers lärande. Den fjärde kursen tar sin utgångspunkt i hur barns utveckling och lärande påverkas av deras skilda förutsättningar och levnadsvillkor. Den femte kursen, som ligger före examensarbetet, är inriktad på vetenskapsteori och metodologi med professionsrelevanta forskningsfrågor i fokus. Kurserna har genomgått en omfattande revidering med ett nytt upplägg i syfte att stärka kopplingen mellan teori och praktik (med start antagningar 2016 och 2017).

Upplägg t o m antagning 2017

I inriktning mot åk 7-9 studeras tre undervisningsämnen: ett förstaämne om 90 hp och två övriga ämnen om minst 45 hp. Val av andra- och tredjeämne sker inom utbildningen.

Termin									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
F F	U F	Ö2 Ö2	U Ö2	Ö3 Ö3	Ö2 Ö3	F U	F F	U F	F (Ex)
1	4		4	4			4	4	

U – Utbildningsvetenskaplig kärna; F – Förstaämne/ingångsämne; Ö2 – Övrigt ämne, andraämne; Ö3 – Övrigt ämne, tredjeämne; blått fält – antal veckor VFU

I inriktning mot gymnasieskolan studeras två undervisningsämnen: ett förstaämne om minst 120 hp och ett andraämne om minst 90 hp. Val av andraämne sker inom utbildningen.

Termin									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
F F	U F	Ö Ö	U Ö	Ö Ö	Ö Ö	F U	F F	U F	F (Ex)
1	4		4	4			4	4	

U – Utbildningsvetenskaplig kärna; F – Förstaämne/ingångsämne; Ö – Övrigt ämne; blått fält – antal veckor VFU

Förutsättningar

Personal

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Relatera till ifylld och bilagd lärartabell.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Lärarnas professionskompetens och vetenskapliga kompetens framgår av den bifogade tabellen. Utöver angiven personal undervisar gästlärare med särskild spetskompetens och/eller yrkeskompetens. Lärare från partnerskolor medverkar i ämnesdidaktiska och metodiska moment i campusförlagda kurser, och seminarier där lärosätets och skolornas lärare möts genomförs regelbundet. Rektor har fattat beslut om att fakultetens lärarutbildningar kan bedriva försöksverksamhet (2018-2021) med användning av särskilt yrkesskickliga lärare i campusförlagd utbildning mot ersättning till vederbörandes huvudman, vilket kommer att stärka tillgången till lärare med aktuell professionserfarenhet. Handledare i VFU genomgår handledarutbildning om 7,5 hp i enlighet med avtal mellan lärosätet och skolor. För skolor som medverkar i försöksverksamheten för övningskolor är utbildningen obligatorisk. Avtalet följs upp systematiskt med skolhuvudmän och förvaltningschefer.

Adjunkter har 10 % avsatt tid för kompetensutveckling. Lektorer har 20 % och professorer 30 % tid avsatt för kompetensutveckling och forskning. Forskningstiden kan utökas genom fakultetsanslag och externa medel. Inom kompetensutvecklingen ryms bl a pedagogisk, ämnesmässig och professionsrelaterad utbildning som organiseras av Maus Centrum för akademiskt lärarskap (AKL). Till AKL hör också Medieverkstaden som fungerar som stöd för lärarnas pedagogiska utveckling av digitala former för lärande. Särskilda satsningar på kompetensutveckling genomförs utifrån behov som definieras i verksamheten. Till exempel har samtliga VFU-lärare genomgått en utbildning om bedömningsprocessen i VFU under 2016 och 2017. En annan särskilt riktad kompetensutveckling har gjorts inom akademisk litteracitet (AL) i syfte att upprätta gynnsamma läromiljöer som stödjer studenters utveckling av AL. Bibliotekspersonal och lärare i studieverkstaden har varit delaktiga. Medel kan sökas årligen för pedagogiska utvecklingsprojekt som genomförs och presenteras vid universitetets årliga konferenser och seminarier. Många av lärarna inom programmet arbetar med olika former av uppdragsverksamhet (läslyft och matematiklyft) gentemot Skolverket, vilket innebär kompetensutveckling samt bidrar till lärlagens utvecklingsarbete och därmed kommer studenterna till del i de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna.

Kompetensutvecklingsbehov för såväl lärarnas individuella behov som för programmet identifieras och följs upp i årliga medarbetarsamtal. Prefekterna ansvarar för att säkerställa lärarnas individuella och sammantagna kompetens och samverkar inom programnämnden för att följa upp och använda fakultetens lärarkompetens optimalt. Ett exempel på att lärarkompetensen förstärkts utifrån ett definierat utvecklingsbehov är att institutionen Skolutveckling och ledarskap hösten 2016 anställde en professor i utbildningsvetenskap för att leda ett omfattande utvecklingsarbete i syfte att förstärka forskningsanknytningen i kurserna i UVK. Som ett resultat av detta arbete har kurserna nya lärandemål från antagning 2017.

Lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs upp och återkopplas kontinuerligt till berörda intressenter i olika samarbetsorgan. Med fakultetens nya kvalitetssäkringssystem som implementeras ht 2018 förstärks systematiken för att följa upp och säkerställa lärarkompetensen i

programmet, inte minst genom en årlig strategisk uppföljning (LS-dialog) av lärarnas vetenskapliga, professionsrelevanta och högskolepedagogiska kompetens baserad på underlag från rektorer, programnämndsordförande, utbildningschef (VFU) och vicedekan (UVK). En treårig kompetensförsörjningsplan upprättas för att säkerställa en adekvat lärarkompetens och som samspelar med institutionernas treåriga verksamhetsplaner och budget. I planen synliggörs jämställdhetsaspekter genom att antalet kvinnor och män för olika akademiska anställningar anges. Utifrån en analys av kompetensutvecklingsbehovet bestäms teman för kompetensutveckling vid fakultetens årliga obligatoriska gemensamma utbildningsdagar. (Fram till ht 2018 har kompetensförsörjningen hanterats av programrådet och rektorerna från berörda institutioner, och innehållet i de obligatoriska kompetensutvecklingsdagarna har bestämts av en strategisk ledningsgrupp.) Fakultetens obligatoriska kompetensutvecklingsdagar 2019 kommer att ägnas åt delar av UVK där behov har definierats (kvantitativ forskningsmetodik; specialpedagogik; bedömning samt utvärdering och utvecklingsarbete). Syftet är att stärka kompetensen hos de lärare som leder seminarier där föreläsningar följs upp och fördjupas. Utöver de obligatoriska kompetensutvecklingsdagarna deltar programmets lärare i institutionernas kompetensutveckling där exempelvis frågor om genus och normkritik behandlas.

Vidare satsningar behöver dock göras framöver för att tillgodose kompetensförsörjning inom ett nationellt konkurrensutsatt område med höga löner för lärare inom skolväsendet. Det pågår satsningar för adjunkter och seniora forskare att delta i gemensamma forskningsprojekt i syfte att ytterligare forskningsanknyta ämneslärarutbildningen. Vi planerar att fortsätta att rekrytera lektorer med yrkesförankring och att med genomtänkt tjänsteplanering möjliggöra för såväl forskning som medverkan i campusförlagd och verksamhetsförlagd utbildning. Under våren 2019 kommer 5-7 biträdande lektorat att utlysas utifrån en kartläggning av kompetensbehov i lärarutbildningens UVK och ämnen. I tjänsten ingår 50% forskning och 50% undervisning. Vid rekrytering av forskarutbildad personal ska en kravprofil fastställas, vilket görs i nära samarbete mellan rektor, dekan och HR-specialist. Universitetet har processer som inkluderar beredning i anställningsnämnd och sakkunnigförfarande för att säkerställa att vetenskaplig och pedagogisk skicklighet ägnas samma omsorg vid rekrytering. Både män och kvinnor ska finnas bland dem som bedömer de sökandes skicklighet. Inom försöksverksamheten med praktknära forskning Utbildning, lärande och forskning (ULF) kommer externa forskarutbildade lärare/lektorer att kunna knytas till forskning och undervisning.

Utöver den personal som redovisas i den bifogade tabellen finns en bred och djup kompetens i utbildningsvetenskap, specialpedagogik och pedagogik i fakultetens grundlärarprogram, yrkeslärarprogram, förskollärarprogram, kompletterande pedagogisk utbildning samt speciallärar- och specialpedagogprogram vars kompetens återkommande används också i ämneslärarprogrammet. (I den årliga LS-dialogen upprättas en plan för att använda fakultetens kompetens optimalt. Se ovan samt i "Uppföljning, åtgärder och återkoppling" där också fakultetens institutionsövergripande expertgrupp för kvalitetssäkring i UVK-kurser beskrivs som bland annat har i uppdrag att med utgångspunkt i examensmål och analys av kursrapporter och kursplaner identifiera kompetensbehov i kurserna.) Fakulteten har två adjunkter som är i slutfasen av masterutbildning i pedagogik samt sex adjunkter som är doktorander inom utbildningsvetenskap och pedagogik med planerad disputation 2019 respektive 2020. Genom att dessa lärare kommer att undervisa i programmet stärks forskningsförankringen av den utbildningsvetenskapliga kärnan ytterligare. Två av de adjunkter som disputerar blir dock tillgängliga först 2021. Genom förändrade uppdrag kommer ytterligare minst tre lektorer i pedagogik och utbildningsvetenskap att undervisa i UVK från 2019 respektive 2020. Från sommaren 2017 har fyra lektorer med inriktning mot den utbildningsvetenskapliga kärnan rekryterats. Sedan 2017 har en gästprofessor i idrottsvetenskap med inriktning mot pedagogik knutits till programmet. Trots kommande omfördelningar av disputerad personal mellan de olika lärarprogrammen och redan gjorda rekryteringar har behov av ytterligare rekryteringar identifierats som en konsekvens av pensionsavgångar samt en ökande andel forskande personal. Sammanlagt tio rekryteringar inom området pedagogik och utbildningsvetenskap är planerade 2019 för undervisning i UVK-kurser och integrerad UVK: i specialpedagogik med matematikinriktning och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, i skolutveckling och ledarskap, idrottsvetenskap med inriktning pedagogik samt i pedagogik.

Vår bedömning är att antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande genom deras forskningsområden och/eller professionskompetens. Flertalet av programmets lärare har adekvat yrkesexamen samt

undervisningserfarenhet från årskurserna 7-9 och gymnasieskolan och undervisar i såväl ämnes-och ämnesdidaktiska studier som i VFU. Lärarnas medverkan i forskningsprojekt är en styrka på så sätt att utbildningens forskningsanknytning kommer att förstärkas på sikt. Universitetets uppbyggnad av forskningsvolym innebär dock en utmaning att på kort sikt kunna säkerställa en stabil kompetensförsörjning i utbildningen. En annan utmaning är konkurrensen från skolor som erbjuder lärare höga löner. Vårt kvalitetssäkringssystem (från ht 2018) är en styrka genom att kompetensförsörjnings- och tjänsteplanering på såväl institutions- som fakultetsnivå säkrar att läranderesurserna är tillräckliga och används effektivt. Implementeringen av detta system är ett prioriterat utvecklingsområde. Ytterligare en styrka är användandet av särskilt yrkesskickliga lärare i samverkan med skolhuvudmän samt externa forskarutbildade lärare/docenter inom ULF.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Förutsättningar

Utbildningsmiljö

Bedömningsgrund:

Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Vi arbetar på olika sätt för att utbildningsmiljön i högskoleförlagd (HFU) och verksamhetsförlagd (VFU) utbildning ska befrämja studentens insikt om värdet av att ta tillvara och reflektera över forskningsresultat med relevans för utbildningen och yrket samt att, i kollegiala samtal och samarbeten, analysera och utveckla undervisning på vetenskaplig grund. Under "Måluppfyllelse" redovisas exempel på läraktiviteter där studenten tillägnar sig ett vetenskapligt förhållningssätt kopplat till ett innehåll. Där redovisas också hur studentens forskande förhållningssätt examineras och vilka krav som ställs på denna förmåga. De båda självständiga ämnesdidaktiska arbetena är förstås av vikt i detta sammanhang. Ett utvecklingsområde är att förstärka studenternas förmåga att analysera undervisning på vetenskaplig grund. Ett exempel på en sådan förstärkning är läraktiviteter i några av UVK-kurserna där studenterna tar del av videobaserade undervisningsmoment/cases som de analyserar i relation till kursens lärandemål tillsammans med lärare och kurskamrater. I försöksverksamheten med övningsskolor samarbetar vi med skolorna för att ge studenterna förutsättningar att kunna knyta sina examensarbeten till skolornas interna ämnesdidaktiska utvecklingsarbeten. Ett krav för medverkan i försöksverksamheten är att skolor bjuder in studenter att delta i skolans ämnesdidaktiska utvecklingsarbete. I trepartssamtalet ansvarar VFU-läraren för att det finns utrymme för studenten att successivt utveckla sin förmåga att ställa forskningsbara frågor utifrån sina erfarenheter från VFU.

En förutsättning för att studenterna ska kunna delta i en forskande kontext är att utbildningen bedrivs i en forskande miljö. Vid Mau finns alla nödvändiga kompetenser för lärarutbildning samlad på en fakultet, Lärande och samhälle, som består av sex institutioner organiserade efter kunskapsfält¹. Här finns en sammanhängande organisation dels för administrationen av lärarutbildning, dels för forskning och forskarutbildning inom utbildningsvetenskap och idrottsvetenskap. Inom dessa flervetenskapliga och praxisnära vetenskapsområden bedrivs forskning och utvecklingsarbeten med relevans för ämneslärarutbildningen. Utbildningsvetenskap delas in i tre delområden: utbildningssystemets organisation och professioner, ämnesinnehåll och ämnesdidaktik i olika utbildningar samt barns och ungdomars livsvillkor och identitetsskapande processer. Utbildningsvetenskapens forskningsmiljöer är *historiska studier, naturvetenskapernas och matematikens didaktik (Studies in Science, Environmental and Mathematics Education)*, *pedagogik* och *specialpedagogik (Research Platform for Education and Special Education)* samt *svenska med didaktisk inriktning*. Forskarutbildningsämnen är Historia och historiedidaktik, Naturvetenskapernas och matematikens didaktik, Pedagogik och Svenska med didaktisk inriktning. Inom vetenskapsområdet idrottsvetenskap är forskarutbildningsämnet Idrottsvetenskap med inriktning samhällsvetenskap och humaniora.

En annan förutsättning för en utbildningsmiljö i en forskande kontext är att utbildningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Lärarlagen, som ansvarar för de ämnen och kurser som ingår i utbildningen, består av såväl seniora forskare som adjunkter. Genom detta kollegiala samarbete och ansvar säkerställs att studenterna har tillgång till aktuell forskning som bedrivs i relation till utbildningen samt till annan relevant nationell och internationell ämnesdidaktisk forskning. Forskning och utvecklingsprojekt

med relevans för utbildningen kommer studenterna till del genom att de lärare som är knutna till programmet forskar, deltar i nationella och internationella forskningsnätverk och konferenser samt publicerar sin forskning inom områden med relevans för utbildningen. I lärartabellen (bilaga) redovisas i vilken omfattning forskarmeriterade lärare deltar i utbildningen i undervisning och handledning av studenter. Under de senaste tre åren har institutionernas forskningsverksamhet vidareutvecklats, inte minst som en del av Malmö högskolas omvandling till universitet. Ett exempel på detta är ett nytt omfattande forskningsprogram *Inclusive science teaching in multilingual classrooms* där ett av projekten innebär att tre forskningsteam i Sverige, Norge och Nederländerna samarbetar för att undersöka språkets flerdimensionella karaktär i undervisning i naturvetenskapliga ämnen. Under våren 2018 utlyste fakulteten medel för att ytterligare stärka forskningsanknytningen i lärarutbildningen genom att adjunkter och seniora forskare gemensamt genomför forskningsprojekt inom egen undervisning samt för externa föreläsare och fortbildningsinsatser. 2017 startade den Mau- och fakultetsfinansierade forskarskolan *Lärande i mångkulturella samhällskontexter* som tar sig an lärandets villkor och hur det relaterar till en mångkulturell värld. Lärare i programmet fungerar som handledare inom denna forskarskola.

Den forskningsanknutna och professionsrelaterade utbildningsmiljön följs systematiskt upp i en programnämnd (programråd till vt 2018) som ansvarar för att programmet utvärderas och utvecklas i enlighet med kvalitetsarbetet vid Mau och inom fakulteten. Nämnden diskuterar och föreslår åtgärder bl a gällande relationen mellan HFU och VFU, forskningsanknytning och professionsrelevans samt samordning av kurser i progression. I fakultetens forskningsråd diskuteras strategiska frågor med avseende på forskning och forskarutbildning samt forskningsanknytning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Rådet arbetar även med att säkerställa att studenter ingår i kompletta miljöer där forskning integreras med utbildning och att studenter vid samtliga utbildningsprogram har möjlighet att gå igenom utbildningssystemet från utbildning på grundnivå, via magister- och masterutbildning i utbildningsvetenskap inom huvudområdena pedagogik eller ämnesdidaktik, till forskarnivå. För studenter i ämneslärarprogrammet är forskarutbildning i någon av de ämnesdidaktiska inriktningarna eller pedagogik möjliga vägar. Forskarutbildningarna kvalitetssäkras i fakultetens forskarutbildningsnämnd.

Vår bedömning är att studenter och lärare befinner sig i en utbildningsmiljö som är forskningsanknuten och professionsinriktad och som utvecklas i samverkan med våra partners i regionen samt andra lärosäten nationellt och internationellt. Det är en styrka att utbildningsmiljön är professionsinriktad genom VFU, konstruktionen av akademiska professionsämnen och genom att lärare i HFU och VFU har adekvat yrkesexamen. Den professionsinriktade miljön förstärks vidare genom att lärare från partnerskolor deltar i moment i campusförlagda kurser. En styrka och ett utvecklingsområde är satsningarna på att ytterligare forskningsanknyta utbildningen i samverkan med våra partners och att studenterna i högre utsträckning involveras i forskningsbaserad verksamhet. Styrkor och utvecklingsområden där vi samverkar med regionens skolor redovisas under "Arbetsliv och samverkan" bl a med ett exempel på en pilotstudie inom det regionala samverkanrådet. Inom utbildningssektorn finns en rörelse mot ökat samarbete mellan skolor och lärosäten vad gäller frågor om såväl utbildning som forskning. ULF kommer att förstärka en redan stabil samverkan mellan Mau och våra partnerskolor, och ett utvecklingsområde är att inom försöksverksamheten relatera verksamhetsutveckling till såväl vetenskaplig grund som beprövad erfarenhet.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

1 Barn, unga och samhälle; Idrottsvetenskap; Kultur, språk, medier; Naturvetenskap, matematik och samhälle; Samhälle, kultur och identitet, Skolutveckling och ledarskap

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

1. Enligt UKÄ:s rekommendationer beskriver lärosätet måluppfyllelsen för det utvalda examensmålet i självvärderingens del 2.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

2. *Visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 2 gör en hänvisning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Från antagning 2018 studeras lärandemålet ”kritiskt diskutera relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för lärarprofessionen” som integrerad UVK (2 hp) i programmet förstaämnen på grundnivå. Genom att lärandemålet är detsamma för samtliga förstaämnen säkerställs att studenterna har en gemensam grund inför kommande UVK-kurser där studenten vidareutvecklar sin kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

UVK

Samtliga UVK-kurser har utvecklats och reviderats under 2017 och 2018 för att bli starka forskningsanknytningen och förtydliga kopplingen till examensmålen. Även kopplingen till VFU har förstärkts. En ny UVK-kurs *Lärande, bedömning och utvärdering* har tagits fram och genomförts första gången 2018 med gott resultat (tidigare studerades detta innehåll som integrerad UVK). Ett utvecklingsområde är att ge adekvat stöd och struktur åt studentens lärande. I de nya UVK-kurserna finns därför filmade föreläsningar och obligatoriska moment. Kursguiderna har utvecklats i samma syfte. Andra åtgärder redovisas under Uppföljning, återkoppling och åtgärder.

UVK-kurs I: Pedagogisk ledarskap, sociala relationer och konflikthantering

Genom UVK-kurserna finns en progression med relevans för examensmålet. I den första UVK-kursen utvecklar studenten en teoretisk förståelse för pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering samt hur dessa relaterar till varandra. I kursen finns följande lärandemål:

- identifiera och beskriva olika centrala begrepp och perspektiv inom pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering,
- redogöra för pedagogiska kommunikationsteoretiska aspekter av betydelse för pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering.

Läraktiviteter är grupparbeten, gruppdiskussioner, föreläsningar (varav en del är digitala) och seminarier. Examinationen består i ett skriftligt prov där studenten ska kunna redogöra för centrala teoretiska begrepp och perspektiv som behandlas i kursen samt kunna använda teori för att resonera om hur undervisning konstrueras i olika relationsprocesser och vilket ansvar läraren har i och för dessa. För godkänt resultat krävs vidare att adekvata teoretiska begrepp används för att belysa relationsprocesser ur olika perspektiv.

UVK-kurs II: Skola, värdegrund och samhälle (Skolans organisation och värdegrund från antagning 2017)

I denna kurs ska studenten formulera en vetenskaplig frågeställning med utgångspunkt i yrkesverksamheten samt söka och värdera källor för att belysa frågan ur olika teoretiska och metodologiska perspektiv (se också examensmål 6). På så sätt tränar studenten sig i vetenskapligt tänkande och introduceras i forskningsprocessen. Studenten läser vetenskapliga artiklar som behandlas i seminarier och fördjupar genom dem sin kunskap om vetenskapsteori och om kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder. Examinationen består i att skriva ett paper som svarar mot vedertagna krav på struktur och argumentation i en vetenskaplig text. Kriterier för betyget Godkänd är att för frågan relevant forskning och kunskap presenteras och motiveras; frågan analyseras med hjälp av olika teoretiska perspektiv; analysen inbegriper ett kritiskt resonemang till de använda källorna.

UVK-kurs IV: Forskning, utveckling och utvärdering (UVK-kurs V: Vetenskap och beprövad erfarenhet från antagning 2016)

På den avancerade nivån finns UVK-kurs IV som är en central kurs i relation till examensmålet. Kursen förbereder studenten för examensarbetet. Det första lärandemålet anger att studenten ”ska kunna redogöra för och problematisera vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet”. I den aktuella kursplanen finns därutöver följande lärandemål kopplade till studentens utvecklande av kunskaper om vetenskapsteori och forskningsmetodik:

- kunna jämföra och kritiskt reflektera kring forskningsprocessens olika delar i ett urval av olika avhandlingskapitel från det utbildningsvetenskapliga fältet, utifrån såväl nationellt som internationellt perspektiv,
- kunna formulera syfte samt forskningsbara frågor och i relation till dessa diskutera olika metoder,
- kunna sammanställa, motivera och analysera, för de valda frågorna, relevant forskning och teori.

I kursen vidareutvecklar studenten sitt vetenskapliga, kritiska förhållningssätt och fördjupar sin kompetens gällande forskningsmetodik och vetenskapligt arbete. Studenten deltar i seminarier kring vetenskapliga texter såsom avhandlingar och artiklar och utvecklar därmed förståelse för forskningsprocessen och insikt om sambandet mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Examinationen består av att studenten i ett seminarium och utifrån ett skriftligt underlag analyserar, problematiserar och kritiskt reflekterar kring forskningsprocessens olika delar samt i en text formulerar syfte och frågeställningar, redogör för tidigare forskning och teori inom ett valt område från det utbildningsvetenskapliga fältet samt diskuterar metoder. Vidare diskuterar studenten vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet utifrån material från VFU. För godkänt resultat gäller följande:

Materialet med koppling till den verksamhetsförlagda utbildningen motiveras och diskuteras i förhållande till lärandemålen; diskussionen relateras till vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet; avhandlingskapiteln presenteras och jämförs utifrån forskningsprocessens olika delar; styrkor och svagheter analyseras; analysen omfattar dessutom såväl nationella som internationella perspektiv; syfte och frågeställningar är forskningsbara samt diskuteras i relation till lämpliga metoder och till tidigare forskning samt teori av relevans; inlämnade texter refererar till tidigare forskning och teori, har god struktur, språkbehandling och referenshantering.

Vi har definierat vetenskapsteori och metodkunskap som utvecklingsområden. Nästa gång kursen genomförs sker därför en förstärkning i form av läraaktiviteter som syftar till att ge studenten mer stöd i att utveckla metodologisk förståelse för hur frågor kan analyseras och undersökas. Fokus har hittills mest varit på kvalitativ metod. I och med det nya kursupplägget från antagning 2016 (kursen Vetenskap och beprövad erfarenhet) kommer såväl vetenskapsteori som kvantitativ metod att ytterligare stärkas. En individuell skriftlig tentamen examinerar begreppsförståelse och kunskap gällande vetenskapsteori och metodologi (hur teori och tekniker för insamling av empiri hör ihop). Studenten ska arbeta med kvalitativa och kvantitativa metoder i flera workshops och utveckla sin kunskap om och förståelse för dessa genom en egen forskningsdesign som ska presenteras i form av en projektplan. Projektplanen ska diskuteras och försvaras på ett opponeringsseminarium.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

3. *Visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 2 gör en hänvisning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

UVK

Progressionen är sådan att studenten i den första UVK-kursen ska kunna lyfta fram samband, systematisera och reflektera på en grundläggande nivå medan kraven på kritiskt förhållningssätt och självständighet ökar i kommande UVK-kurser. Inom försöksverksamheten med övningsskolor pågår ett samarbete för att studentens examensarbete ska kunna bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämne, ämnesområde och ämnesdidaktik. Se vidare om samarbetet med examensarbetena under Uppföljning, åtgärder och återkoppling.

UVK-kurs I: Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering

Redan i den första UVK-kursen ska studenten ”kunna lyfta fram samband mellan kommunikation, konflikthantering, pedagogiskt ledarskap och sociala relationer i undervisningssammanhang”. Studenten observerar filmade lektioner och tolkar dessa utifrån egna erfarenheter och i relation till teori om pedagogiskt ledarskap, kommunikation och sociala relationer. Studenten tränar sig på att systematisera sina egna och kamraternas reflektioner i studentledda och lärarledda seminarier. En av examinationsuppgifterna är en skriftlig analys av en filmad undervisningssekvens. Analysen ska underbyggas med relevant teori hämtad från kurslitteraturen vilken bearbetas i föreläsningar och seminarier.

UVK-kurs II: Skola, värdegrund och samhälle (Skolans organisation och värdegrund från antagning 2017)

Det nya kursupplägget innebär en förstärkning av examination och läraaktiviteter för följande lärandemål med relevans för examensmålet:

- analysera skolans uppdrag, styrning och organisation ur ett lokalt, nationellt, internationellt och historiskt perspektiv.

En av uppgifterna är att studenten samlar in lokala styrdokument på partnerskolan vilka används i arbetet med att ta fram en analys som ska utgöra grund för slutsatser om verksamheten. Studenten bearbetar och systematiserar materialet i seminarier. Examinationen består av en skriftlig analys av skolverksamhet. För

betyget Godkänd krävs att analysen relaterar till nationella styrdokument och sätts in i ett internationellt och historiskt sammanhang.

UVK-kurs III Lärande, bedömning och utvärdering (från antagning 2016)

Vid en översyn 2017 av den UVK som integrerades i ämnena noterades att frågor om bedömning och utvärdering dels hade kraftigt ämnesfokus, dels inriktades mot förmåga och färdighet på bekostnad av kunskap och förståelse. Det beslutades därför att det skulle finnas en ytterligare UVK-kurs om bedömning och utvärdering med en sådan inriktning, inklusive kritisk värderingsförmåga. Samtidigt tydliggjordes det att ämneskurserna skulle inriktas mot studenters förmåga att bedöma elevers lärande och utvärdera i sin egen undervisning. Kursen ges för första gången under hösten 2018. I kursen finns följande lärandemål med relevans för examensmålet:

- redogöra för modeller för utvärderingar och kvalitetsarbete som kan användas för att utveckla undervisning och stödja elevers lärande,
- kritiskt värdera olika utvärderingsmodeller ur ett lokalt skolperspektiv.

Det finns tre obligatoriska föreläsningar om olika aspekter av utvärderingsarbete där en i synnerhet fokuserar lokala utvärderingar och kvalitetsarbetets möjliga former. Seminarier fokuserar även skolförbättringsforskning och evidensbaserad forskning. Studenten tillgodogör sig således kunskaper om olika modeller och tillvägagångssätt för att fånga den egna undervisningens förmåga att utmana och stödja elevers kunskapsutveckling men även sätt att få syn på elevers kunskapsutveckling. Denna del knyts därmed till bedömning och dokumentation. Lärandemålen examineras genom ett skriftligt prov.

UVK-kurs V Vetenskap och beprövad erfarenhet (från antagning 2016)

Som nämnts ovan (examensmål 2) kommer det nya kursupplägget att innebära en förstärkning utifrån definierade utvecklingsområden. Förstärkningen med relevans för examensmålet sker genom två lärandemål:

- lokalisera, presentera och värdera tidigare forskning i relation till egna forskningsfrågor av relevans för professionen,
- redogöra för och försvara metodval i relation till egna forskningsfrågor av relevans för professionen.

Studenten ska formulera egna forskningsbara frågor med relevans för professionen. Baserat på frågorna ska hen lokalisera och avgränsa ett adekvat forskningsfält, kunna hitta nyckelreferenser och kritiskt kunna förhålla sig till och diskutera den forskning hen redovisar.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

4. *Visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 2 gör en hänvisning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

VFU

Varje VFU-kurs utformas individuellt för att anpassas till den enskilda studentens professionsutveckling.Handledaren tar ansvar för att i samråd med VFU-läraren lägga upp kursen utifrån studentens starka och svaga sidor i relation till kursens lärandemål och utifrån den bedömning av studenten som gjorts i tidigare kurs. Studenten genomför VFU i samtliga ämnen men examineras i förstaämnet. Bedömningsprocessen beskrivs under "Arbetsliv och samverkan" liksom styrkor och utvecklingsområden i VFU.

Studentens måluppfyllelse redovisas inledningsvis med lärandemål i VFU-kurs III (t o m 2017 i termin 5) respektive VFU-kurs II (i termin 6 fr o m antagning 2018) och den sista VFU-kursen i utbildningens näst sista termin i syfte att åskådliggöra progression och därmed ökad kravnivå i utbildningen. Följande lärandemål uttrycker förmåga att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik:

Kurs III/II: - kunna planera, och leda undervisning utifrån verksamhetens mål och med ett relevant ämneskunnande samt med beaktande av elevers intressen, förmågor och behov. (grundnivå)	Sista kursen: - med utgångspunkt i goda ämneskunskaper och teoretiskt förankrade didaktiska överväganden självständigt kunna organisera och genomföra undervisning på ett dialogiskt och empatiskt sätt med elevers olika intressen, förmågor och behov i fokus. (avancerad nivå)
---	---

I bedömningen av studenten använder VFU-läraren de kvalitetsnivåer som finns beskrivna i skriften *På väg mot läraryrket* vilka preciserar kursens lärandemål avseende utvecklingsområdet ämneskunnande och ämnesdidaktisk kompetens. Kvalitetsnivåerna, som uttrycks i såväl text som matris, utgör kriterier för VFU-lärarens bedömning. Här följer en redogörelse av VFU-kursen III/II och den sista kursen.

I kursen III/II krävs att studenten använder olika sätt att engagera eleverna kring ett innehåll genom att operationalisera sina ämnes- och ämnesdidaktiska kunskaper och annan relevant lärandeteori. Under kursens gång prövar studenten medvetet varierande arbetssätt och metodik för att främja elevernas språkliga och kognitiva utveckling samt utvärderar arbetssätten i dialog med handledaren. I samtal med

Handledaren och i trepartssamtalet krävs att studentens teoretiska förhållningssätt är uttalat. Det åvilar VFU-läraren att följa upp och stödja studenten att utveckla sina insikter om lärandeteoriers relevans för den egna undervisningen. Trepartssamtalet är således både en läraktivitet och en avstämning av var studenten befinner sig i sin professionsutveckling. I trepartssamtalet ska studenten motivera sitt undervisningsupplägg och sin metodik utifrån en medvetenhet om ämnesdidaktiska teorier och begrepp. Hen beskriver hur undervisningen är upplagd för elever med särskilda behov eller elever som lär på ett annat språk än sitt förstaspråk i de fall det finns sådana elever i de aktuella undervisningsgrupperna.

För godkänd prestation krävs att studenten kopplar sin undervisning till elevernas tidigare kunskaper och erfarenheter. Detta visar studenten genom att ta reda på vilken förståelse som finns i elevgruppen och genom att planera och genomföra sin undervisning utifrån denna kunskap. Studenten demonstrerar självständighet i tillämpningen av arbetsformer och undervisningsmetoder anpassade för den specifika elevgruppen. Det innefattar att uppvisa en beredskap för eventuella hinder för lärande i elevgruppen och en flexibilitet i undervisningssituationer när så krävs. För godkänd prestation krävs vidare att studenten tillämpar de utvärderings- och bedömningskriterier som gäller för de ämnen och kurser som hen undervisar i samt gör relevanta tolkningar av styrdokumentens mål och adekvata kopplingar till den egna undervisningen. Ett annat krav är att studenten formulerar och kommunicerar mål och bedömningskriterier utifrån styrdokumentet så att elever förstår. I det avslutande examinerande seminariet krävs att studentens analys av egen och andras dokumenterade undervisning är vetenskapligt underbyggd. På den här nivån måste studenten resonera med kritisk distans och med stöd i den teori som hen hittills tillägnat sig i den campusförlagda utbildningen. Det ingår i examinationen att dra slutsatser för att kunna vidareutveckla sin didaktiska och metodiska kompetens i nästkommande VFU-kurs.

I utbildningens sista VFU-kurs krävs att studentens undervisning har elevers olika sätt att lära i fokus, att hen uppvisar en bred repertoar av undervisningsmetoder och arbetsformer samt använder dessa varierat och flexibelt för att möta elevernas olika förutsättningar och behov. Under kursens gång arbetar studenten medvetet med elevernas begreppsuppfattning inom ämnesområdet, och det finns ett tydligt sammanhang som kopplar samman elevernas tidigare kunskaper med deras pågående lärande. Studenten framställer egna läromedel av olika slag och använder sig av varierande former av läranderesurser inklusive digitala medier på ett konstruktivt och vetenskapligt underbyggt sätt. I denna kurs ställs höga krav på att studentens undervisning tar sin utgångspunkt i goda ämneskunskaper och i teoretiskt förankrade didaktiska och ämnesdidaktiska överväganden. Studenten ska kunna omsätta forskningsbaserad kunskap i handling. Ytterligare ett krav är att studenten använder kvalitativa former för respons och bedömning och utvärderar dessa. För godkänd prestation krävs att studenten utvecklar flerstämmiga läromiljöer vilket bl a handlar om att studenten ser och bekräftar varje elev, leder resonerande samtal i lyhört samspel med eleverna samt behärskar och använder olika kommunikativa färdigheter och bedömningspraktiker. Handledaren ger fortsatt stöd och formativ bedömning, men på den här nivån ställs det höga krav på att studenten självständigt och medvetet utvecklar sin empatiska förmåga och ämnes- och ämnesdidaktiska kunskap och kompetens utifrån elevernas behov. I trepartssamtalet tar studenten ett stort ansvar för att samtalet utgår från egna frågeställningar och problematiseringar om undervisning. I det avslutande examinerade seminariet krävs att studenten uppvisar god förmåga att föra ett konstruktivt samtal baserat på egna och andras dokumenterade erfarenheter. För godkänd prestation krävs vidare att studenten initierar olika didaktiska och ämnesdidaktiska perspektiv och för nyanserade resonemang med stöd i adekvat lärandeteori.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

5. *Visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola). Om detta redogörs för i del 2 gör en hänvisning.

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

UVK

Måluppfyllelse redovisas med exempel från två UVK-kurser.

UVK-kurs III Lärande, bedömning och utvärdering (från antagning 2016)

Enligt ett av lärandemålen i kursen ska studenten i samarbete med andra studenter kunna ”presentera en lokal, nationell eller internationell utvärdering utifrån dess betydelse för den lokala skolnivån”. Lärandemålet examineras genom en muntlig posterpresentation där den valda utvärderingen dels ska beskrivas, dels analyseras utifrån förhållandet mellan dess syfte, tillvägagångssätt och resultat. Är resultaten trovärdiga och valida? Tre obligatoriska föreläsningar om utvärderingar banar väg för examinationen. Vidare ska studenterna använda insikter från kurslitteraturen i sina analyser. Dessutom får de studentgrupper som efterfrågar det individuell handledning.

Kraven för betyget Godkänd är högt ställda. Presentationen ska inbegripa ”en tydlig definition av vad det är som utvärderats samt tydliga förklaringar av vilka metoder som använts”. Vidare ska analysen tydliggöra ”olika perspektiv och nivåer” och ”en kritiskt värderande diskussion om utvärderingens möjligheter respektive begränsningar”. Dessutom ska [”d]iskussionen om utvärderingens slutsatser och eventuella användningar” vara ”tydlig och nyanserad”.

UVK-kurs III: Utveckling, lärande och specialpedagogik. (UVK-kurs IV: Specialpedagogiska perspektiv på utveckling och lärande från antagning 2016)

Den del av examensmålet som behandlas inom denna kurs handlar främst om att utvärdera och utveckla lärandesituationer för varje elevs lärande och utveckling. Särskilt fokus läggs på elever i behov av särskilt stöd. I kursen utvecklar studenten grundläggande kunskaper om utveckling, lärande och specialpedagogik i relation till sin kommande yrkesverksamhet. Dessutom utvecklar studenten insikt om samspelet mellan lärandepraktiker, lärares förhållningssätt och individens utveckling och lärande. Följande lärandemål syftar till att utveckla studentens förmåga att stimulera varje elevs utveckling och lärande:

- problematisera och exemplifiera tänkbara konsekvenser utifrån medvetna val av praktisk-pedagogiska förhållningssätt med stöd i olika lärande- och utvecklingsteorier samt hur dessa kan utgöra utgångspunkter för att skapa lärandesituationer som gynnar alla elever,

- redogöra för hur läs- och skrivsvårigheter och matematiksvårigheter kan uppkomma och gestalta sig för elever som har svenska som sitt första eller andra språk samt ge exempel på hur utvecklande läromiljöer kan utformas för elever med särskilt stöd,
- utforma en pedagogisk utredning där denna relateras till individ-, grupp- och skolnivå samt argumentera för betydelsen av samverkan med elever, vårdnadshavare och elevhälsan.

Pedagogisk utredning behandlas explicit i föreläsningar. Dessa bearbetas sedan i seminarier utifrån föreläsarens diskussionsfrågor om samspel mellan individens lärande oavsett villkor, lärandepraktiker, lärares förhållningssätt och förslag på extra anpassningar. Examinationen sker dels genom att studenten redovisar en pedagogisk utredning med analys som presenteras i seminarium, dels genom en individuell text. För betyget Godkänd krävs följande:

I diskussion och analys av pedagogisk utredning formuleras argument för samverkan mellan olika parter samt relateras till olika nivåer i skolorganisationen; adekvata teoretiska begrepp används i reflektion över förhållningssätt och deras betydelse för elevers lärande och utveckling samt för det kommande lärarpuppdraget; kopplingen till styrdokument är tydlig och adekvat; analysen ska inbegripa olika perspektiv på lärande utifrån lärande- och utvecklingsteorier samt exempel på hur utvecklande läromiljöer kan utformas för elever i behov av särskilt stöd; den reflekterande texten utmärks av god disposition, korrekt språkbruk samt korrekt referenshantering.

Det nya upplägget från antagning 2016 (kursen Specialpedagogiska perspektiv på utveckling och lärande) ändras utifrån definierade utvecklingsområden. Det innebär bland annat ett tydligare avstamp i centrala specialpedagogiska begrepp och perspektiv. Undervisningen om funktionsvariationer och hur dessa kan uppmärksammas och bemötas kommer att förstärkas, och den pedagogiska utredningen ska ersättas med en kartläggning. Större utrymme kommer också att finnas för att bearbeta kursens innehåll (föreläsningar/litteratur) i mindre grupper. Då kursinnehållet behandlar undervisning, läromiljöer och förhållningssätt i mötet med elever och skolpraktik på olika nivåer, krävs förförståelse genom erfarenheter från flera VFU-kurser. Strukturen har därför ändrats så att kursen ligger senare i utbildningen från antagning 2016.

VFU

Redovisningen av VFU sker på samma sätt som för föregående examensmål. Den del av examensmålet som avser studentens förmåga att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling exemplifieras under examensmål 4 tillsammans med att studentens didaktiska och metodiska kompetens beskrivs. Även studentens förmåga att planera och genomföra undervisning exemplifieras under detta examensmål. Här fokuseras studentens förmåga att självständigt och tillsammans med andra utvärdera och utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet. Relevanta lärandemål i kurserna som uttrycker analys- och reflektionsförmåga respektive kommunikativt och demokratiskt ledarskap är följande:

Kurs III/II: - kunna reflektera över sin lärarroll med tydlig och relevant koppling till de teoretiska studierna samt formulera slutsatser för den egna professionsutvecklingen.	Sista kursen: - med utgångspunkt i forskning och erfarenhetsbaserad kunskap kunna kritiskt värderande reflektera över sitt uppdrag samt kunna formulera tydliga slutsatser för den egna professionsutvecklingen.
Kurs III/II: - kunna kommunicera och samverka med elever och vuxna på ett tydligt, lyhört och ansvarsfullt sätt i enlighet med skolans uppdrag.	Sista kursen: - på ett ansvarsfullt och empatiskt sätt kunna samverka med skolans aktörer kring verksamhetens mål och utformning.

I bedömningen av studenten använder VFU-läraren de kvalitetsnivåer som finns beskrivna i *På väg mot läraryrket* avseende utvecklingsområdena analys- och reflektionsförmåga samt kommunikativt och demokratiskt ledarskap.

I VFU-kurs III/II krävs att studenten agerar på ett sådant sätt att förmågan till utvärdering och utveckling visas såväl i självständig handling som i samtal om den egna undervisningen. Genom kursens gång arbetar studenten medvetet med att använda ett professionellt språk i samtal med handledaren och andra lärare om elevers lärande och utveckling. Det åvilar handledaren att uppmuntra studenten att delta i arbetslagets samtal och i det ämnesdidaktiska utvecklingsarbete som bedrivs på skolan, och det är studentens ansvar att ta tillvara de möjligheter som står till buds för att tillägna sig kunskap om verksamhetens olika delar. För

godkänd prestation måste studenten själv ta initiativ till samtal om pedagogisk verksamhet med skolans personal och också ta del av olika former av samverkan med vårdnadshavare som pågår under kursens gång. För godkänd prestation ska studenten också kunna hantera oförutsägbara situationer i den egna undervisningen och pröva alternativa tillvägagångssätt. Förmågan att självständigt ompröva gjorda erfarenheter utifrån olika synvinklar och med elevernas behov i fokus ska således finnas på den här nivån. Studentens undervisning präglas av lyhördhet för yttranden och stämningar i elevgruppen och en förmåga att ta hänsyn till dessa i det fortsatta arbetet. Ett sätt för studenten att visa lyhördhet för elever är att ge utrymme för deras frågor och att utveckla sin undervisning med stöd i deras utvärderingar. I trepartssamtalet ska studenten använda andras beprövade erfarenhet för att formulera slutsatser för hur den egna undervisningen ska kunna utvecklas. Studenten sätter den egna undervisningen i relation till teoretiska perspektiv och styrdokument samt granskar kritiskt alternativa tillvägagångssätt för sin fortsatta undervisning. I det avslutande examinerande seminariet krävs att studenten i dialog med sina kurskamrater förklarar och motiverar sin undervisning med kritisk distans samt formulerar slutsatser för fortsatt utveckling av den egna undervisningen. På den här nivån använder studenten ett professionellt språk i ett samtal som syftar till utvärdering och utveckling av egen och andras undervisning.

I den sista VFU-kursen krävs att studenten med hög grad av självständighet identifierar vad som behöver utvecklas i den egna undervisningen för att eleverna ska ges förutsättning att lära och utvecklas i en trygg och utvecklande läromiljö. Hen formulerar strategier baserad på vetenskaplig grund och ett prövande förhållningssätt och utgår från dessa strategier i utvärderande samtal om den egna undervisningen. Genom kursens gång visar studenten förmåga att föra konstruktiva samtal om den pedagogiska verksamheten med skolans aktörer. Studenten använder handledaren och andra lärare som samtalspartners i syfte att utvärdera och utveckla sin undervisning och tar aktivt del av arbetslagets löpande arbete. För godkänd prestation krävs att studenten kan dra slutsatser om mönster i verksamheten. I trepartssamtalet visar studenten förmåga att utvärdera och utveckla sin undervisning och pedagogisk verksamhet genom att ställa upp hypoteser om konsekvenser av olika ageranden samt förklara och motivera sina val och överväganden med stöd i andras systematiserade erfarenheter. På den här nivån ska studenten självständigt ta sin utgångspunkt i vetenskapliga perspektiv och gjorda erfarenheter för att utveckla och utvärdera sin undervisning. I det avslutande examinerande seminariet krävs att studenten med stor säkerhet hänvisar till olika relevanta teorier om elevers lärande och kunskapsutveckling samt formulerar slutsatser för såväl olika elevers förutsättningar som lärar- och skolperspektivet.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

6. *Visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Studentens andra- och tredjeämne har ett särskilt ansvar för utbildning i hållbar utveckling, interkulturalitet och medborgerlig bildning. Dessa perspektiv inklusive perspektiv på barns rättigheter enligt barnkonventionen studeras också i studentens förstaämne. Genom att hållbar utveckling och barns rättigheter behandlas utifrån varje ämnes kontext tillägnar sig studenten kunskap om dessa frågor belysta ur olika politiska, ekologiska, ekonomiska och kulturella perspektiv. Måluppfyllelse redovisas i del 2 för de ämnen som ingår i denna utvärdering (bild, idrott, matematik, samhällskunskap och svenska). Vi följer således inte rekommendationen att måluppfyllelse för detta examensmål endast redovisas i del 1.

UVK

I samtliga UVK-kurser behandlas och examineras studentens förmåga att göra bedömningar utifrån vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter. Här redovisas exempel hämtade från UVK-kurs I och UVK-kurs II.

UVK-kurs I: Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering

I UVK-kurs I är skolan som social mötesplats i fokus och därmed lärarens pedagogiska ansvar för kommunikations- och relationsprocesser i undervisningskontexter. Enligt två av kursens lärandemål ska studenten kunna:

- analysera och problematisera undervisningssituationer med grund i teoretiska perspektiv på pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering,
- värdera pedagogiska verksamheter utifrån jämställdhets- och jämlikhetsaspekter.

Studentens värderingsförmåga examineras i en skriftlig analys av en film eller annan dokumentation av en autentisk klassrumssituation/*case*. För godkänt resultat krävs att analysen grundas på adekvata teoretiska begrepp avseende jämlikhetsaspekter i sociala situationer i skolan. Kursens läraaktiviteter består bl a i att studenterna enskilt och i grupp diskuterar och analyserar etiska aspekter såsom jämställdhet och makt utifrån ett flertal filmer av autentiska klassrumssituationer/*cases*. Till stöd i detta arbete har de kurslitteratur, föreläsningar och flera seminarier. Studenten får också stöd av bibliotekarier i sin

informationssökning och kritiskt värderande av vetenskapliga och andra källor. Det didaktiska arbetet med att utveckla positiva och starka självbilder samt att motverka diskriminering och rasism är exempel på kursmoment av relevans sett ur såväl etiska som samhällsligt hållbara aspekter.

UVK-kurs II: Skola, värdegrund och samhälle (Skolans organisation och värdegrund från antagning 2017)

Innehållet i UVK-kurs II inbegriper läroplansteori samt lokala, nationella, internationella och historiska perspektiv på skolans verksamhet och värdegrund. Frågor om demokrati och makt belyses utifrån vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter. En del av detta innehåll motsvaras av följande lärandemål:

- analysera skolans uppdrag, styrning och organisation ur med fokus på årskurserna 7-9 eller gymnasieskolan i ett lokalt, nationellt och internationellt samt historiskt perspektiv,
- kritiskt granska läroplaners konstruktioner samt hur olika ideologier och vetenskapliga synsätt kommer till uttryck i dessa samt i partnerskolans dokument,
- analysera skolans värdegrund i relation till de grundläggande demokratiska och mänskliga rättigheterna samt till maktordningar såsom genus, klass och etnicitet.

Arbetet kring dessa lärandemål inriktas till stor del mot att studentens förmåga att göra bedömningar utifrån vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter fördjupas. Utifrån studier av skolans uppdrag, styrning och organisation problematiserar studenten ett etiskt dilemma inom ramen för ett grupparbete. Det etiska dilemman presenteras och diskuteras i ett seminarium där studentens förmåga att värdera examineras. Grupparbetet följs av en individuellt skriven analys som enligt instruktionen ”fokuserar på frågor om utmaningar och dilemman vad gäller skolans värdegrund och hur dessa dilemman kan ta sig uttryck i skolans verksamhet. Analysen ska sättas i ett nationellt, internationellt och historiskt perspektiv”. Skolans organisation och värdegrund ska analyseras i relation till de grundläggande demokratiska rättigheterna samt till maktordningar såsom genus, klass och etnicitet. För godkänt resultat krävs att sambandet mellan skolans uppdrag, styrning och organisation på lokal, nationell och internationell nivå tydliggörs och diskuteras utförligt och nyanserat; att sambandet mellan skolans värdegrund och de grundläggande demokratiska och mänskliga rättigheterna samt till maktordningar såsom genus, klass och etnicitet diskuteras med stöd av teorier; att slutsatserna är nyanserade och välgrundade.

Ett annat lärandemål fokuserar på barnkonventionen eftersom frågan ska belysas med barnkonventionen som utgångspunkt:

- kunna formulera en avgränsad och för kursen central fråga samt söka, sammanställa och förhålla sig kritiskt till relevanta källor för att belysa frågan ur olika perspektiv.

Den individuella examination som anknyter till lärandemålet fungerar som förberedelse för det självständiga arbetet och innebär således att studenten arbetar forskningsbaserat. Som stöd för den skriftliga text som studenten lägger fram och försvarar ges två föreläsningar om barnkonventionen. Vidare ingår en föreläsning av bibliotekarier om informationssökning, seminarier om detta samt handledningsseminarier. I den text som studenten arbetar fram formulerar och motiverar hen en central fråga utifrån barnkonventionen. Studenten redogör även för sin informationssökningsprocess och motiverar sitt källurval utifrån att frågan ska kunna belysas ur olika teoretiska perspektiv. I sin text visar studenten således att hen kan formulera en forskningsfråga, söka information, sammanställa och bearbeta information, förhålla sig kritiskt till relevanta källor samt analysera den egenformulerade frågan ur olika perspektiv. Det handlar därmed till stor del om studentens förmåga att göra bedömningar utifrån olika aspekter. För betyget Godkänd krävs följande:

För frågan relevant forskning och kunskap presenteras och motiveras; frågan analyseras kritiskt med hjälp av olika teoretiska perspektiv; kopplingen till styrdokument är tydlig och adekvat; texten utmärks av god disposition, korrekt språkbruk och referenshantering; texten utmärks av ett kritiskt förhållningssätt till de källor som används.

Det nya kursupplägget från antagning 2017 (kursen Skolans organisation och värdegrund) innebär en förstärkt koppling till VFU när det gäller skolans värdegrund och mänskliga rättigheter och barnkonventionen i synnerhet:

- använda läroplansteori för att förklara relevanta styrdokuments betydelse för pedagogiska och didaktiska överväganden

Lärandemålet examineras med utgångspunkt i en analys av partnerskolans lokala styrdokument i relation till internationella konventioner såsom FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och barnkonventionen i synnerhet.

VFU

Redovisningen av VFU sker på samma sätt som för föregående examensmål. Uppfyllelse av detta examensmål exemplifieras även i redovisningen av mål 4 och 5. Här fokuseras studentens förmåga att göra relevanta samhällseliga och etiska bedömningar som visar sig i handling i undervisning och ledarskap.

Denna förmåga förutsätter att studenten gör bedömningar av såväl egna som andras samhällseliga och etiska värderingar. Följande lärandemål i kurserna som uttrycker kommunikativt och demokratiskt ledarskap är:

Kurs III/II: - kunna kommunicera med elever och vuxna på ett tydligt, lyhört och ansvarsfullt sätt i enlighet med skolans uppdrag.	Sista kursen: - på ett ansvarsfullt och empatiskt sätt kunna kommunicera med elever och vuxna samt kunna samverka med skolans aktörer kring verksamhetens mål och utformning.
--	---

I bedömningen av studenten använder VFU-läraren de kvalitetsnivåer som finns beskrivna i *På väg mot läraryrket* avseende utvecklingsområdet kommunikativt och demokratiskt ledarskap. Det handlar om studentens förmåga att verka i skolan på ett ansvarsfullt och empatiskt sätt i enlighet med skolans uppdrag och värdegrund.

I VFU-kurs III/II krävs att studenten har god insikt i styrdokumentens värderingar och resonerar om hur dessa kommer till uttryck i den egna undervisningen. I samtal med handledaren resonerar studenten om elevernas förutsättningar och behov och genomför sin undervisning med hänsyn till deras olika förmågor, intressen och behov. I kontakten med eleverna är studenten inkännande och inger förtroende. För godkänd prestation krävs också att studenten hanterar konkurrerande värderingar bland eleverna och att hen uppmärksammar och visar handlingskraft i konfliktsituationer. Studenten diskuterar löpande metoder, förhållningssätt och strategier mot exempelvis mobbning med handledaren och annan personal på skolan. Studenten hanterar eventuella kränkningar i den fysiska och den digitala läromiljön och arbetar förebyggande genom att diskutera värdegrundsfrågor med eleverna på ett sätt som bidrar till att de ges förutsättningar att utveckla empati och social kompetens. Studenten arbetar medvetet med att bemöta elever olika för att uppnå likvärdighet. Detta visar hen genom att se och bekräfta varje individ. En medveten strategi som studenten kan välja är att ge pojkar och flickor lika talutrymme. På den här nivån är studenten tydlig med att de valda arbetsformerna är avsedda att bidra till lärande i en trygg och tillåtande läromiljö. Ett annat sätt att visa prov på ett demokratiskt och empatiskt ledarskap är att eleverna får reellt inflytande över frågor som rör undervisningens innehåll och arbetsätt.

Genom kursens gång tar studenten initiativ till att diskutera värdegrundsfrågor, etiska förhållningssätt och värderingar med handledaren och i lärarlaget. I trepartssamtalet visar studenten insikt i hur de personliga värderingarna kommer till uttryck i den egna undervisningen och det egna ledarskapet. Hen redogör för sina val av stoff och arbetsätt med tydlig koppling till värdegrundsfrågor och etiska överväganden. Studenten gör en skattning av sin förmåga att utöva ett dialogiskt och ansvarsfullt ledarskap utifrån hur eleverna förstår och förhåller sig till studenten själv och till den egna undervisningen. I det avslutande examinerande seminariet krävs att studenten kan redogöra för hur personliga värderingar, värdegrundsfrågor och etiska överväganden präglar den egna undervisningen och det egna ledarskapet samt hur kunskap om interkulturell pedagogik och värdegrundsfrågor hittills kommit till uttryck i undervisningen – och vad de gjorda insikterna innebär för kommande VFU-kurser.

I den sista VFU-kursen krävs att studenten målmedvetet arbetar för att skapa ett öppet och förtroendefullt klimat i klassen där alla blir bekräftade, känner sig trygga och kan utvecklas kognitivt och socialt. Hen är medveten om maktstrukturer och försöker hitta hållbara lösningar. Studenten åstadkommer flerstämmiga läromiljöer och arbetar aktivt för att utveckla och utvärdera arbetet med värdegrundsfrågor i den egna undervisningen. På den här nivån fungerar studenten som en kunnig och ansvarsfull samtalspartner och tar initiativ till samtal om värdegrundsfrågor och etiska frågor i den pedagogiska verksamheten med handledaren och annan personal i skolan. I samtal med vårdnadshavare visar studenten insikt om elevens förutsättningar och behov och kan motivera sin undervisning och ta emot synpunkter på ett respektfullt sätt.

I trepartssamtalet ska studenten redogöra för sina strategier för att utveckla sin undervisning och sitt ledarskap med det uttalade syftet att eleverna ska lära och utvecklas i en trygg läromiljö och att de får reellt inflytande. I det avslutande examinerande seminariet krävs att studenten kan delta i ett kollegialt samtal och göra bedömningar av undervisning och ledarskap utifrån olika tolkningar i värdegrundsfrågor och utifrån olika och ibland motsägelsefulla, etiska värderingar. På den här nivån krävs att studenten kan göra en kvalificerad och självständig värdering av sin undervisning och sitt ledarskap samt dra slutsatser för det kommande yrkeslivet.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömningsgrund:

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Redogör för hur det säkerställs att studenterna uppnår den del av examensordningens mål som gäller jämställdhet, dvs. visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Jämställdhetsintegreringen av utbildningen sker på många olika nivåer och rör sig från det mest konkreta till det teoretiska och organisatoriska. Jämställdhetsfrågor är en väl integrerad del av utbildningen genom att det finns kursmål som svarar mot jämställdhetsperspektivet i flertalet av programmets kurser där examensmålet om jämställdhet och jämlikhet ingår och examineras samt utvärderas. Frågor om maktordningar, könsstereotyper, könsidentiteter och genus behandlas i de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna samt i UVK-kurserna. I UVK-kurs I är ett lärandemål att studenten ska kunna värdera pedagogiska verksamheter utifrån jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. I UVK-kurs II diskuteras i seminarier och föreläsningar hur stereotypa föreställningar om kön och könsnormer kan återskapas och påverka undervisning. Exempel från ämnes- och ämnesdidaktiska kurser redovisas under "Måluppfyllelse" i del 2. Tilläggas kan att även i handledarutbildningen (VFU) om 7,5 hp behandlas frågor om makt och kön. Se också "Personal". I enlighet med fakultetens anvisningar för kursplaner ska en balans mellan kvinnliga och manliga författare eftersträvas, och förnamn ska skrivas ut. Fakultetens kursplaneutskott, som granskar kursplaner inför beslut av dekan, ställer frågor till ansvarig för kursplanen när det finns en obalans mellan könen i litteraturlistan.

Vår bedömning är att jämställdhetsarbetet i utbildningen bäst sker genom att kurserna behandlar jämställdhetsfrågor så att studenten därmed successivt utvecklar sin förmåga att använda genusperspektivet som ett analysverktyg i arbetet med såväl elevers lärande och utveckling som i grupprocesser med barn, unga och vuxna, i kvalitetsarbete i skola samt i den egna utbildningen. Uppföljning av studenters uppfattning om jämställdhet i utbildningen möjliggörs genom att kurs- och programutvärderingar inkluderar frågor om såväl måluppfyllelse som bemötande, samt att studenter genom sina representanter ges utrymme att lyfta de frågor som är av vikt för dem. Studentkåren har till exempel aktivt drivit frågor om jämställdhetsintegrering, normkritik och likabehandling. Det är vidare vår bedömning att det finns en hög grad av medvetenhet hos lärare och studenter. Det är en styrka att jämställdhetsarbetet synliggörs och sker i det utbildningsnära kvalitetsarbetet. Det finns också en ambition att säkra en balans mellan manliga och kvinnliga författare, lärare, föreläsare samt representanter för utbildningen vid mässor och arbetsmarknadsdagar. Fram till hösten 2018 har det dock inte funnits någon utvecklad systematik för att följa upp jämställdhetsfrågor med relevans för utbildningen, men fakultetens nya kvalitetssäkringssystem innebär en systematik att undersöka, analysera, åtgärda och följa upp risken för diskriminering och hinder för lika rättigheter och möjligheter utifrån diskrimineringsgrunderna där kön är en. En arbetsgrupp, där en representant för studentkåren ingår, har tagit fram en handlingsplan som ska ligga till grund för programnämndens fortsatta arbete att utveckla utbildningen ur ett jämställdhetsperspektiv. Ansvar avilar universitetet både som arbetsgivare och utbildningssamordnare. I Maus handlingsplan *Jämställdhetsintegrering 2017-2019* är jämställdhetsintegrerade professionsutbildningar ett prioriterat utvecklingsområde med målsättningen: "År 2020 lämnar studenter Malmö universitet med tillräckliga kunskaper om genus och jämställdhet för att i sitt arbete på organisatorisk-, grupp- och individnivå säkerställa ett likvärdigt och professionellt agerande".

Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömningsgrunder:

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Fakultetens kvalitetssäkringssystem *Modell för systematiskt utbildningsnära kvalitetsarbete* (Dnr UTB 3.1-2017/410) ryms inom *Ramverk för kvalitetsarbetet för utbildning inom grundnivå och avancerad nivå vid Malmö universitet*. Det nya systemet bygger vidare på befintligt kvalitetsarbete och inbegriper Maus kvalitetsprinciper om utformning, genomförande och examination, studentinflytande och samverkan med externa partners samt jämställdhet. Från hösten 2018 finns en programnämnd för ämneslärarprogrammet (vilken ersätter tidigare programråd) och en programsamordnare. Nedan följer en redogörelse för det systematiska kvalitetsarbetet i ämneslärarprogrammet. Uppföljning, åtgärder och återkoppling i VFU redovisas vidare under "Arbetsliv och samverkan".

Uppföljning på institutioner med kurser i programmet: Lärarlag i respektive ämnesområde arbetar med ämnesutveckling i kollegiala fora och garanterar den vetenskapliga kvaliteten ur ett ämnes- och ämnesdidaktiskt perspektiv. Prefekterna följer upp kvalitetsarbetet.

Uppföljning i nämnden för ämneslärarprogrammet: Nämndens uppdrag är att följa upp kvaliteten i programmet i dess helhet. Uppföljning sker löpande samt i ett årligt uppföljningsmöte där beslut fattas om åtgärder och aktiviteter. I nämndens löpande arbete ingår att behandla förslag på nya och reviderade kursplaner vilket innebär att studenter och externa partners kan utöva inflytande över kursutveckling. Nämnden träffas fyra gånger om året. Utöver ordförande (vicedekan) ingår programsamordnaren, prefekter från medverkande institutioner, ämnesföreträdare och studenter. Representanter från skolor, en utbildningsledare, en studievägledare och en administratör adjungeras. Den breda sammansättningen möjliggör att utvecklingsområden kan belysas från olika håll.

Det årliga uppföljningsmötet får tydligare former från HT 2018 genom att programsamordnaren presenterar en heltäckande redogörelse av programmets kvalitet baserad på relevant dokumentation såsom kursrapporter, student- och alumnenkäter, programutvärderingar, nyckeltal (söktryck, antagna och registrerade studenter, prestationsgrad och genomströmning för kvinnor och män) samt programnämndens analyser och förslag på åtgärder. Redogörelsen omfattar: 1) Identifierade styrkor, brister och utvecklingsområden i utbildningen i enlighet med Maus interna kvalitetsprinciper för utbildning, lärandemiljö och lärarkompetens samt gällande regelverk och relaterade interna styrdokument (Maus och fakultetens); 2) Styrkor, brister och utvecklingsområden i det systematiska kvalitetsarbetet vilket inbegriper arbetet i lärarlag, studenters inflytande och samverkan med representanter från arbetsmarknaden och alumner. Behov av stöd i kvalitetsarbetet identifieras; 3) Handlingsplan för planerade åtgärder och aktiviteter vilken ska användas i fortsatt uppföljning och vid nästkommande års uppföljning. Berörda prefekters medverkan garanterar att handlingsplanen är genomförbar och får genomslag i institutionernas treåriga verksamhetsplaner som uppdateras och utvecklas årligen.

Programnämndens utskott: Ett permanent utskott är knutet till nämnden. Utskottet arbetar med att säkerställa att examensmålen täcks i progression i kurserna som genomförs på olika institutioner (målmatiser och progressionsöversikter används som instrument för att kvalitetssäkra konstruktiv länkning och progression). En handlingsplan upprättas löpande utifrån definierade behov samt rekommendationer från nämnden. I utskottet arbetar lärare som undervisar i och representerar de ingående ämnena. Ett utvecklingsområde, som utskottet arbetar särskilt med, är att säkerställa kvaliteten i den UVK som integreras i förstaämnena. Utskottet har tagit fram gemensamma lärandemål och litteratur för denna UVK. Beslutet om lärandemål är publicerat på fakultetens webbsida och följs upp i utskottet. Utskottet arbetar under 2018 med att säkerställa det lokala examensmålet om sambandet mellan ämnesspecifikt språk och elevers kunskapsutveckling. Arbetet leds av internationell forskare som är anställd som gästprofessor, och avstämningar sker kontinuerligt i utskottet (Denna forskare medverkar också i forskningsprogrammet *Inclusive science teaching in multilingual classrooms*). Ett annat av utskottets utvecklingsområden är progression i akademisk litteracitet. En text *Akademisk litteracitet i ämneslärarutbildningen* (innehållande definition, forskningsbas, läraaktiviteter och litteratur) har tagits fram som stöd för ämnena. Texten används som verktyg för uppföljning i utskottet.

En *fakultetsövergripande expertgrupp* ansvarar för att samordna uppföljning och utveckling av UVK-kurserna. Gruppen leds av vicedekan (tillika nämndens ordförande) och består av kursledare med övergripande ansvar för de i programmet ingående kurserna. Gruppen arbetar med att ta fram förslag på nya kurser samt revideringar av befintliga kursplaner utifrån underlag såsom kursrapporter och analyser i nämnden. I arbetet ingår också att diskutera den kompetensförsörjningsplan som ligger till grund för fakultetsdialogen (se nedan). Utvärderingar har visat behov av att knyta ett stabilt lärarlag till varje kurs, att använda extern lärarkompetens i högre utsträckning samt att ytterligare knyta UVK-kurserna till VFU. Detta utvecklingsarbete har påbörjats ht 2018 och leds av vicedekan i samarbete med kursledarna i expertgruppen.

Programsamordnare: Från 2018 ansvarar programsamordnaren för: 1) Studentens väg genom utbildningen: Introduktion (utbildningsstart, introduktionsprogram), avslutning, information (programsidor och studiehandledning, prov och omprov, dokumentet *Studenternas rättigheter och skyldigheter* och Maus resurser för att ge stöd i lärandet) samt om val inom utbildningen. I uppdraget ingår att vara tillgänglig för studenter med frågor om programmet. 2) Formativ och summativ programutvärdering, dialogmöten med studenter. 3) Sammanställning och analys av kursrapporter och kursutvärderingsprocessen. 4) Sammanställning och analys av statistik och nyckeltal utifrån underlag från studieadministrationen. 5) Uppföljning av jämställdhet (t ex avseende prestationsgrad och genomströmning, tidigt i samband med *Early Alert*). 6) Alumnverksamhet. 7) Att vara föredragande i programnämnden. Fram till ht 2018 var dessa uppgifter fördelade på olika personer/funktioner. Vår bedömning är att programsamordnarens samlande funktion och tydliga uppdrag förstärker kvalitetsarbetet och underlättar studentens väg i en sammanhållen och överblickbar utbildning.

Fakultetsdialog: Dekan sammankallar årligen en dialog där frågor rörande ekonomi, utbud och kompetensförsörjning följs upp (Från ht 2018). I dialogen medverkar prefekter, vicedekan, prodekan, ordförande i anställningsnämnden och utbildningschef. I dialogen sker en uppföljning av lärarnas vetenskapliga, professionsrelevanta och högskolepedagogiska kompetens. Dialogen ska säkerställa att det finns systematik och strategier för kompetensförsörjning baserat på underlag från prefekter, nämndsordförande, utbildningschef (VFU) och vicedekan (UVK). En kompetensförsörjningsplan upprättas utifrån programmets behov för att säkerställa en adekvat lärarkompetens för undervisning och examination. Andelen kvinnor och män följs upp. Utifrån en analys av kompetensutvecklingsbehovet görs varje år ett urval av teman för kompetensutveckling vid fakultetens årliga gemensamma utbildningsdagar. Resurser både från fakulteten och från andra, t ex Maus enhet för Akademisk lärarskap (AKL), används i genomförandet av utbildningsdagarna. De obligatoriska utbildningsdagarna för lärarna 2017 ägnades åt digital kompetens, forskningsanknytning, utmaningsbaserat lärande, akademisk litteracitet (AL) med fokus på formativ respons samt Maus lokala examensmål: *Studenten ska visa kunskap om och förmåga att beakta sambandet mellan det ämnesspecifika språket och barns och ungdomars kunskapsutveckling ur ett första- och andraspråksperspektiv*. Utbildningsdagen i augusti 2018 ägnades åt rättssäker examination, forskningsanknytning av utbildningen, praktikinära forskning och studenters medverkan i forskningsprojekt.

Dialog i fakultetsstyrelsen: Utbildningens kvalitet följs upp i en årlig dialog med programnämndens ordförande, berörda prefekter, programsamordnare, och utbildningsledare med ansvar för kvalitetsfrågor. Dialogen sker vid ett styrelsemöte och baseras på programnämndens ordförandes redovisning av utbildningen: 1) Identifierade styrkor, brister och utvecklingsområden i enlighet med Maus interna kvalitetsprinciper samt gällande regelverk och interna relaterade styrdokument (Maus och fakultetens); 2) Handlingsplan för planerade åtgärder och aktiviteter; 3) Eventuella behov av stöd i kvalitetsarbetet. (Fram till ht 2018 följdes utbildningens kvalitet i en årlig dialog i en utbildningsnämnd.)

Mau-dialog: I enlighet med Maus kvalitetsramverk sammankallar prorektor en årlig dialog som fokuserar kvaliteten i utbildning. Syftet är att säkerställa att fakultetens utbildningar håller hög kvalitet, att utbildningsutbudet är ändamålsenligt och att lärandemiljön är främjande och effektiv för studenterna.

Vår bedömning är att det finns en väl fungerande systematik i kvalitetsarbetet för att definiera utvecklingsområden och brister samt genomföra och utvärdera åtgärder, och att lärare, studenter och externa partners har ett reellt inflytande och engagemang i kvalitetsarbetets processer. Det finns många kanaler och arenor för kommunikation och samarbete på olika nivåer och med olika grupper. Det finns ännu inte en utvecklad alumnverksamhet. Nämnden har därför definierat alumnverksamhet som ett utvecklingsområde för de kommande åren. Det nya kvalitetssäkringssystemet är en styrka eftersom det innebär en förstärkning av arbetet med uppföljning, åtgärder och återkoppling i programmet. Vi vill särskilt framhålla betydelsen av de årliga uppföljningarna, programsamordnarens uppdrag och inrättandet av ett studentforum (ett prioriterat utvecklingsområde) som kraftfulla åtgärder för att öka och bredda studenternas inflytande och förstärka kvaliteten i utbildningen.

Utbildningen verkar för att studenterna genomför utbildningen inom planerad studietid

Programnämnden analyserar statistik över genomströmning och prestationsgrad och föreslår åtgärder som följs upp i läroplanen och VFU-organisationen. Genomströmningen från 2011 undersöktes hösten 2017, och resultatet redovisas i rapporterna *Genomströmning vid ämneslärarprogrammets inriktning mot årskurs 7-9* samt *Genomströmning vid ämneslärarprogrammets inriktning mot gymnasiet*. De övergripande slutsatserna är att merparten av avbrotten sker under det första året och att studenter med låga gymnasiebetyg avbryter sin utbildning i högre utsträckning än studenter med högre betyg. En svag korrelation mellan ett starkt söktryck och sjunkande avbrott kan skönjas. Genomströmningen är könsneutral sett ur ett helhetsperspektiv. Som komplement till andra uppföljningar har telefonintervjuer genomförts med studenter i lärarutbildning som lämnat sin utbildning (Rapport *Studenterna som lämnar*, 2018-05-07). Syftet med våra uppföljningar är att kunna förstärka utbildningen på sätt som förhindrar att studenter avbryter utbildningen på grund av orsaker i utbildningsmiljön. Här redovisas två exempel på konkreta åtgärder som vidtagits och utvärderats: 1) Eftersom avhopp visat sig ske i samband med den första VFU-kursen organiseras sedan 2017 möten i introduktionsperioden i VFU (dvs före VFU-kurs I) mellan nya studenter och studenter längre komna i sin utbildning för frågor och erfarenhetsutbyte. 2) I kurser tidigt i utbildningen och som uppfattats som särskilt svåra av studenter verkar sedan 2016 erfarna studenter som mentorer enligt modellen *Supplementary Instruction (SI)* som inbegriper utbildning av sk SI-ledare och lärare som är utbildade metodhandledare. Det är ännu för tidigt att dra slutsatser om SI medverkar till ökad genomströmning. Det vi vet är att utvärderingar hittills visar att satsningen uppskattas av studenterna. Utöver dessa och andra åtgärder finns rutiner för uppföljning av enskilda studenters resultat. Studievägledande samtal genomförs vid behov. Sedan 2017 används systemet *Early Alert* där studenter som inte tagit poäng i de inledande kurserna tidigt identifieras och kontaktas med erbjudande om samtal och stöd. Det finns behov av att ytterligare fördjupa analysen av studenters behov i relation till avhopp och analys av prestation. Med start ht 2018 används SCB-statistik om antagna studenters bakgrund i arbetet med planering och genomförande av undervisning.

Under "Måluppfyllelse" i del 1 och 2 redovisar vi läraaktiviteter och examinationsformer som stödjer och examinerar studentens individuella och kollektiva lärande och som systematiskt utvärderas och utvecklas. Bibliotekets experter deltar i utbildningens olika campusförlagda kurser med utbildning och stöd gällande informationssökning och användning av databaser. Ett ramverk för handledning och bedömning i VFU ger stöd åt studentens lärande och professionsutveckling genom en tydlig struktur som inbegriper formativ bedömning i varje VFU-kurs bl a i trepartssamtalet. Utöver de resurser för lärande som ingår i utbildningen finns skrivverkstad och matematikverkstad samt stöd för studenter med särskilda behov.

Studentperspektiv

Bedömningsgrund:

Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Studenterna i ämneslärarprogrammet erbjuds många möjligheter att påverka och engagera sig på olika nivåer. Maus policy för studentinflytande vägleder arbetet. En student har möjlighet att framföra synpunkter direkt till lärarna i kursen, i kursutvärderingar eller till studenter som tar upp övergripande synpunkter i programnämnden. Självklart finns även möjligheten att kontakta studentkåren för att framföra synpunkter, få råd eller själv engagera sig i beslutande och beredande organ. Studentkåren ansvarar för att informera om de förtroendeuppdrag de tillsätter vilket de gör under utbildningsstarten för nya studenter samt genom affischer, sociala medier och olika kampanjer. Studentkåren har en egen webbplats där alla studenter bjuds in för information om utbildningsbevakning och möjligheter att utöva inflytande. För att stärka informationskanalerna och säkerställa att studentkårens information når ut till alla studenter i programmet har vi förbättrat rutinerna kring utbildningsstarten. Tillsammans med studentkåren har vi också upprättat en rutin och process (med start ht 18) för hur studentkåren ska bjudas in senare i utbildningen för att informera och engagera studenter i anslutning till de tillfällen då studentkåren väljer representanter till olika fora. Bakgrunden till denna rutin är att det har framkommit i samtal och intervjuer med studenterna att de ofta saknar kunskap om sina möjligheter att utöva inflytande över utbildningen.

Genom studentkåren väljer studenterna representanter till samtliga beslutande och beredande organ på universitets- och fakultetsnivå, bland annat till fakultetens styrelse, strategiska grupp och verksamhetsråd (ledningsgrupper), VFU-råd, programnämnd och kursplanesamordningsgrupp. I samråd med studentkåren kommer programnämnden under ht 2018/2019 att arbeta för att organisera ett studentforum som väljer representanter till nämnden. Studentkåren har medverkat i att organisera ett sådant studentforum i fakultetens grundlärarprogram under 2017. Detta har redan kraftfullt förstärkt studenternas engagemang och inflytande. Erfarenheter från grundlärarprogrammets studentforum kommer att användas i ämneslärarprogrammet; bl a kommer en f d representant för studentkåren att arvoderas för att i samråd med kåren samla studenterna i ett forum för ämneslärarprogrammet.

Fakulteten arbetar efter en handläggningsordning gällande studentklagomål med hänvisning till Maus dokument *Studenters rättigheter och skyldigheter* samt med beslutade rutiner och handlingsplan för tillämpning och uppföljning av dokumentet.

För att samla in studenternas åsikter genomförs kursutvärderingar och programutvärderingar. Resultaten publiceras på webbsidan för programmet, VFU och respektive kurs, samt ligger till grund för kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Synpunkter tas om hand av lärarlag i olika ämnen och kurser, och arbetet följs kontinuerligt upp i programnämnden. Formativ kursvärdering sker under kursens gång, och i slutet av kursen görs en summativ kursvärdering. Studenternas kursvärderingar och lärarlagets analys sammanställs av kursansvarig i en kursrapport tillsammans med förslag på åtgärder. Kursrapporten återkopplas till studenterna och publiceras i anslutning till kursplanen. Kursrapporten från föregående

kurstillfälle kommuniceras till studenterna i samband med kursstart, och en dialog förs om deras förväntningar på kursen. Kursutvärderingsprocessen har dock inte alltid fungerat optimalt. Svarsfrekvensen i kursvärderingarna varierar. Ansvariga lärare har ibland gjort bedömningen att det inte är möjligt att dra några valida och reliabla slutsatser rörande hur kursens studenter har upplevt kursen och målpåfyllelsen, och därför avstått från att skriva kursrapport. För att kursutvärderingsprocessen ska fungera i alla delar har dekan beslutat (december 2016 respektive mars 2018) att kursrapporter ska skrivas oavsett svarsfrekvens i kursvärderingarna, samt att kursrapporter för fakultetens campusförlagda kurser ska publiceras i anslutning till kursplaner på universitetets webbsida. För att stärka den kontinuerliga uppföljningen har ansvaret för registrering av kursrapporter flyttats från den centrala administrationen till institutionernas administratörer. Från ht 18 kommer kursutvärderingsprocessen att förstärkas och systematiseras i fakultetens nya kvalitetssäkringssystem bl a genom att programsamordnare presenterar en sammanställning och analys av kursutvärderingsprocessen för nämnden som beslutar om åtgärder och aktiviteter vilka följs upp enligt nämndens handlingsplan på fakultetsnivå vid nästkommande kvalitetsdialog. Programutvärdering genomförs varje år, där studenter i slutet av sin utbildning erbjuds att svara på en enkät om målpåfyllelse, bemötande, möjlighet till inflytande, kvalitet och yrkesrelevans. Resultatet publiceras på webbsidan. Svartsfrekvensen för enkäten har hittills varit låg (32-44 %). Sedan 2010 genomförs alumnenkäter med två års mellanrum i samarbete med övriga lärosäten som bedriver lärarutbildning. Resultatet av enkäten hanteras i programnämnden med student- och partnermedverkan samt i olika samverkanfora med Mau och intressenter i VFU .

Det är vår bedömning att utbildningen verkar på flera olika sätt för att studenterna ska ta aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen. Det finns rutiner och processer för att säkerställa att studenter har möjlighet att utöva inflytande över sin utbildning. Detta är en styrka. Ett exempel på studenternas reella inflytande är att upplägget av den nya UVK-kursen *Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering* kritiserades av studenterna i kursutvärderingar. Som en direkt följd av detta kommer kursupplägget att ändras för såväl denna som kommande UVK-kurser. Samarbetet med studentkåren är en annan styrka. Det planerade studentforumet i programmet är ett prioriterat utvecklingsområde med stor potential att öka studenternas engagemang och intresse att utöva inflytande över sin utbildning och studiemiljö. Målet att upprätta ett studentforum svarar väl mot Maus kvalitetsprincip att studenters perspektiv och erfarenheter ska tas tillvara vid planering och genomförande av utbildning. Det är också en styrka att fakultetens kvalitetssäkringssystem ger verktyg för att säkerställa att det finns adekvata former för studentinflytande och att dessa följs upp.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan

Arbetsliv och samverkan

Bedömningsgrund:

Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Beskriv, analysera och värdera utifrån rubrikerna nedan. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel från respektive inriktning (årskurs 7-9, gymnasieskola).

Gemensamt för grundskolans årskurs 7-9 och gymnasieskolan

Utbildningen förbereder studenten för ett föränderligt arbetsliv genom att hen växelvis deltar i campusförlagda kurser och VFU-kurser. VFU är fördelad över utbildningen i form av tre kurser från den andra terminen. Redan under den första terminen ingår en introduktionsperiod för att studenten ska få en inblick i yrket och möjlighet att överväga sitt yrkesval. Introduktionsperioden är inte poängsatt och examineras inte. Inför den första kontakten med partnerskolan hålls en obligatorisk föreläsning om juridik med relevans för skola. Studenten förbereder sig för denna med stöd i inspelade filmer om sekretess och ett lagtexthäfte.

En av de bärande idéerna bakom Maus partnersamverkan är att studenten ges möjlighet att förstå läraryrkets förutsättningar genom att komma under ytan på en skolas kultur och fördjupa sin förståelse av de processer som pågår där. Därför har studenten sin huvudsakliga placering på en skola under hela sin utbildningstid. En annan fördel är att studenten har tillgång till sin skola för att samla empiri till uppgifter i campusförlagda kurser och på så sätt få stöd i att analysera verksamheten med kritisk distans. Genom detta upplägg har studenten möjlighet att kontinuerligt använda sina teoretiska kunskaper i praktiken och att bearbeta sina erfarenheter från praktiken i de ämnes- och ämnesdidaktiska och utbildningsvetenskapliga studierna. Eftersom det är värdefullt att också få inblick i en annan skolas verksamhet genomför studenten två till fyra dagar av en VFU-kurs på en skola med andra förutsättningar än den egna. I VFU-kursens avslutande examination (ett kollegialt samtal) ingår att studenterna för in perspektiv som är adekvata för de aktuella frågeställningarna, hämtade från dessa skolor.

VFU-kursernas lärandemål uttrycker högt ställda krav, och en förutsättning för att nå kursmålen är att studenten snabbt kan komma in i skolans verksamhet i varje kurs för att fortsätta och vidareutveckla arbetet från den förra kursen. VFU-kurserna har tre lärandemål som vardera uttrycker krav för utvecklingsområdena analys- och reflektionsförmåga, ämneskunnande och ämnesdidaktisk kompetens respektive kommunikativt och demokratiskt ledarskap samt ett fjärde mål som innebär att studenten ska göra en självvärdering av sin professionsutveckling. Betygsättningen sker utifrån en tregradig skala. För varje VFU-kurs finns texter och matriser i skriften *På väg mot läraryrket* vilka konkretiserar kursernas lärandemål och bildar underlag för handledning och bedömning av studentens professionsutveckling. VFU-läraren följer studenten genom hela utbildningen och sätter betyg utifrån eget och handledares underlag.

I syfte att åstadkomma en bedömningsprocess med hög kvalitet och goda förutsättningar för en likvärdig bedömning finns ett ramverk. *Ramverk för bedömningsprocessen i verksamhetsförlagd utbildning i lärarutbildning* utgör en gemensam struktur för alla VFU-kurser vars innehåll definieras av lärandemålen. Inom denna struktur bygger VFU-läraren in en progression som ger studenten goda förutsättningar att nå kursens mål. Ramverket ger stöd och struktur för studenten att genomföra uppgifter samt för handledaren att handleda studenten och att lämna bedömningsunderlag till VFU-läraren i enlighet med kursmål samt texter och progressionsmatriser i *På väg mot läraryrket*. För att äga tillträde till nästkommande VFU-kurs måste tidigare kurser i VFU vara godkända. Endast ett omtentamenstillfälle erbjuds per kurs. Om tveksamheter uppstår avseende en students möjlighet att fullfölja utbildningen med godkänt resultat, sker

ett samtal om studentens studiesituation så snart som möjligt. Det gäller hela utbildningen. Det finns regelverk och rutiner för omplacering av en student i samband med ifrågasatt kvalitet i handledning eller på partnerskola samt då det saknas handledare eller ämne. Genom att studenten har sin huvudsakliga placering på en skola underlättar det för handledare att uppmärksamma när något inte fungerar och tidigt kunna kontakta studentens VFU-lärare.

Vår bedömning är att utbildningen förbereder studenten för att möta förändringar i arbetslivet. Den student som utbildat sig till lärare vid Mau besitter kunskaper och kompetenser som är användbara inom såväl skolväsendet som andra arbetslivskontexter. Under "Måluppfyllelse" i del 1 och 2 redovisar vi hur innehåll, genomförande och utformning förbereder studenten för ett föränderligt arbetsliv och hur studenten ges möjlighet att koppla samman praktik och teori. Särskilt yrkesskickliga lärare deltar i campusförlagda kurser. Studenterna har också i uppgift att delta i föreläsningar (kopplade till den kurs de läser) i Maus årligen återkommande *International Week* där internationella föreläsare medverkar. I campusförlagda kurser sker samarbete med det omgivande samhället bl a genom studiebesök och exkursioner. I UVK-kursen Specialpedagogik, lärande och utveckling förekommer exempelvis föreläsningar av medarbetare vid Specialpedagogiska myndigheten. I UVK-kursen Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering används en filmad intervju med lärare vid Teacher Education at Makerere University, Uganda.

Samverkan mellan Mau och våra partners sker med systematik på olika nivåer: regionalt samverkanråd (se nedan), VFU-råd med representation från skolsamhället och studentkåren, partnerskoldagar med VFU-ansvariga och lärare samt rektorer, kommunsamordnare m fl partners. Därtill ges handledarutbildning på grundnivå och avancerad nivå. Seminarier och andra möten där Maus och skolornas lärare samverkar genomförs regelbundet. I dessa återkommande fora återkopplas och diskuteras kvalitetsarbete och fördjupad samverkan. Partnerskapet regleras i ett ramavtal som omfattar organisation och systematik i kvalitetssäkring/-utveckling. Ramavtalet preciserar samverkan mellan kommunerna och fristående skolor i Skåne och Blekinge, Lunds universitet, Högskolan Kristianstad och Malmö universitet. Lärosätena och kommunala och fristående skolors representanter träffas fyra gånger årligen i ett regionalt samverkanråd för skollagsstyrda verksamheter för att bl a diskutera VFU-relaterade frågor såsom dimensionering och praktiktäna forskning. En pilotstudie om trepartssamtalet har genomförts inom det regionala samverkanrådet med deltagande från Malmö universitet, Lunds universitet och Högskolan Kristianstad. Projektet har återkopplats i form av avstämningar i Maus olika fora där VFU-lärare och externa partners samverkar. Ramavtalet följs kontinuerligt upp för att ytterligare förstärka det gemensamma kvalitetsarbetet och tydliggöra partnernas ansvarsområden. En arbetsgrupp med bred representation arbetar med ett förslag på ett reviderat ramavtal inför 2019 vilket remissas och förankras med förvaltningschefer under 2018. Erfarenheter och resultat från försöksverksamheten med övningsskolor beaktas samtidigt som en process ska initieras som syftar till att fler skolor ska bjudas in i fördjupad samverkan när försöksverksamheten med övningsskolor upphör.

De skolor som ingår i försöksverksamheten har tecknat ett tilläggsavtal med kriterier för förstärkt kvalitet genom bl a koncentration av studenter, handledarutbildning och en struktur för att studenters examensarbeten ska kunna knytas till skolors ämnesdidaktiska utvecklingsarbete. Förvaltningscheferna avgör vilka skolor som har en systematik för kvalitetsarbete och som i kraft av denna har förutsättningar att medverka i försöksverksamheten. En dag om året genomförs en uppföljningsdag med medverkande skolor. Inför denna genomför Mau och skolorna swot-analyser utifrån kriterierna i tilläggsavtalet. Analyserna följs upp under utvärderingsdagen bl a i seminarier som fokuserar utvecklingsområden och där skolor som varit framgångsrika redovisar sitt arbete. Studenter medverkar i seminarier och i presentationer av goda exempel. Dagen inleds med att Mau presenterar en sammanställning av de styrkor och utvecklingsområden som definierats av universitetet och skolorna utifrån respektive parts ansvarsområden. Sammanställningen återkopplas därutöver till samtliga partners och studenter genom publicering på Maus webbsida tillsammans med annan information som rör VFU.

Exempel på utvecklingsområden som hittills har definierats är behovet av beforskning av VFU i samarbete mellan universitet och skolor, särskilt yrkesskickliga lärares medverkan i campusförlagda kurser i högre utsträckning samt utvecklad struktur och incitament för att knyta examensarbeten till skolornas verksamhet. Fler arenor för medverkan av särskilt yrkesskickliga lärare utvecklas efterhand inom försöksverksamheten.

För att ytterligare förstärka studentens incitament att genomföra sitt examensarbete i relation till skolans verksamhet har det förts in i ramverket att trepartssamtalet ska ge utrymme och stöd åt studenten att identifiera tänkbara forskningsområden i partnerskolans ämnesdidaktiska utvecklingsarbete. Skolorna behöver utveckla former för att engagera studenter för skolans ämnesdidaktiska kvalitetsarbete. Därför sker erfarenhetsutbyten i olika samverkanfora där framgångsrika upplägg presenteras. Det finns även en handledarutbildning på avancerad nivå (fortsättningskurs). Den är upplagd för att ge förutsättningar för lärare att driva utvecklingsarbete vilket på sikt kan resultera i att studenters examensarbeten kan bidra till skolornas utvecklingsarbete.

Maus kontinuerliga utvärderingar visar att VFU fungerar väl, men de har också pekat på utvecklingsbehov. (*Utvärdering av verksamhetsförlagd utbildning vid Fakulteten för lärande och samhälle, Malmö högskola* (Åkesson 2015; Åkesson 2016). Ett utvecklingsbehov handlar om att vidareutveckla arbetet med rättssäker examination av VFU bl a genom att säkerställa att VFU-lärare, handledare och studenter får goda förutsättningar att utveckla en gemensam förankring, tolkning och förståelse för lärandemål, bedömningskriterier och andra dokument som används i handledning och bedömning. Uppföljning av betygsstatistik visar på ett behov att ytterligare kommunicera och stärka kriterierna för betyget Väl godkänd. I det systematiska kvalitetsarbetet har därför det ovan nämnda ramverket för bedömningsprocessen tagits fram i dialog med VFU-lärare, handledare och studenter. Ramverket har implementerats under 2017 och utvärderas under 2018 i ett forskningsprojekt där bedömningsfrågor inom VFU är i fokus. Uppdraget delas av två forskare och omfattar 60 % av en tjänst under 2018. En skriftlig rapport ska presenteras i december 2018. De utvärderingar som hittills gjorts med studenter i samband med kursavslut och med VFU-lärare, handledare och studenter i olika fora visar att ramverket har gett resultat. Studenten får formativt stöd att uppnå kursmålen, och handledaren får en struktur för handledning och bedömning av studenten. I syfte att förstärka en gemensam förankring, tolkning och förståelse av lärandemål, betygskriterier samt texter och matriser i skriften *På väg mot läraryrket* har samtliga VFU-lärare genomgått en utbildning med fyra seminarier, under 2016 och 2017. I den obligatoriska utbildningen av nya VFU-lärare är ramverket en viktig del. Ramverket ingår också i utbildningen av VFU-handledare. I uppföljningsarbetet har ett utvecklingsbehov avseende VFU-lärares samtalsmetodiska kompetens definierats, och utbildningsinsatser genomförs under 2018.

Från 2018 utvärderas samtliga VFU-kurser med en digital enkät (dvs från antagning 2017). Studenternas svar sammanställs på en aggregerad nivå och återkopplas till VFU-lärarna i lärarlagsmöten samt till skolor i olika samverkanfora där kvaliteten i VFU kontinuerligt följs upp och där kvalitetsutveckling i utbildningens i dess helhet (även i HFU) återkopplas och diskuteras. Återkopplingen till studenterna sker genom att resultatet diskuteras inom ramen för de kursutvärderingar som VFU-läraren gör i varje kurs. Resultaten från utvärderingarna publiceras på webbsidan för VFU där information och återkoppling till skolor, studenter och VFU-lärare finns. På så sätt blir resultaten tillgängliga för berörda intressenter.

Den sista kursdagen består (utöver examination) av kursutvärdering som vanligtvis genomförs i samtalsform. Utvärderingen dokumenteras av VFU-läraren och återkopplas i nästkommande VFU-kurs till studenterna i introduktionsmötet till vilket handledaren kan bjudas in. VFU-läraren återkopplar också till skolor och till universitetets VFU-organisation då det är relevant. Det ingår i VFU-lärares uppdrag att följa upp kvaliteten och att rapportera brister till VFU-organisationen som kontaktar berörd skola. En gång per termin följer Maus VFU-koordinatorer upp kvaliteten i skolorna med kommunernas VFU-samordnare vilka tar frågorna vidare till förvaltningscheferna. Skolorna ansvarar för att göra sina egna utvärderingar och att återkoppla till studenter och universitetet i olika fora såsom den ovan beskrivna årliga uppföljningsdagen. Ett utvecklingsområde för skolorna är att ha en långsiktig strategi för att hantera omsättning av handledare och koordinatorer för att kvaliteten i VFU ska kunna upprätthållas. Mau initierar samtal och erfarenhetsutbyte om denna och andra frågor under bl a partnerdagar. Det reviderade avtalet innebär ett tydliggörande vad gäller långsiktighet i bemanningen av handledare och koordinatorer.

Varje termin anordnas arbetsmarknadsdagar där studenterna erbjuds en möjlighet att träffa framtida arbetsgivare. Inför studenternas val av andraämne/tredjeämne uppmanas de av universitetets studievägledare att undersöka behovet av lärarkompetens genom samtal med exempelvis VFU-skolans rektor. Våren 2018 anordnade (för andra gången) regionens lärosäten och Kommunförbundet Skåne en

inspirationsdag för potentiellt intresserade för läraryrket där verksamma lärare berättade om sitt yrkesval och delade med sig av sina erfarenheter. Inspirationsdagen skedde på en gymnasieskola.

Det är en styrka att vi har en utvecklad systematik och en organisation för att vidareutveckla utbildningens yrkesrelevans och ta oss an utvecklingsområden tillsammans med berörda intressenter: studenter, lärare och externa partners (handledare, samordnare, koordinators, rektorer, kommunsamordnare och förvaltningschefer). Information, synpunkter och kunskap från lärare på skolorna tas tillvara i flertalet återkommande fora då lärare från lärosätet och skolorna träffas. Vi genomför forskning och utvärdering av VFU. Vi har rutiner och arenor för att kontinuerligt återkoppla till berörda intressenter om utvecklingsbehov, åtgärder och förändringar. Vårt deltagande i försöksverksamheten med övningsskolor har bidragit till förstärkt kvalitet vad gäller innehåll, utformande och genomförande av VFU. Maus och partnerskolornas samverkan har stärkts. Förstärkt handledarkompetens genom obligatorisk utbildning är ett av många exempel på hur försöksverksamheten har medfört ökad kvalitet i studentens utbildning. Det har tidigare varit en svaghet att lärosätet inte kunnat kräva att handledare genomgått utbildning för uppdraget. Vårt deltagande i försöksverksamheten har inneburit en omfattande satsning på handledarutbildning (2065 handledare med godkänt resultat 2014-2018 i lärarutbildningen totalt). Handledare genomgår obligatorisk utbildning om 7,5 hp, och huvudmannen förbinder sig att ge lärare möjlighet att delta i en påbyggnadsutbildning om 7,5 hp. Det är en styrka att studenterna numera handleds av erfarna lärare som är utbildade för uppdraget. Eftersom försöksverksamheten utvärderas av UKÄ i särskild ordning redovisas inte detta viktiga resultat närmare här.

Specifikt för grundskolans årskurs 7-9

Specifikt för gymnasieskolan
